

Drošības situācijas galvaspilsētā uzlabošanas plāns

Normatīvais pamats:

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas:

2. punkts nosaka pašvaldības pienākumu gādāt par pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību, tai skaitā par publiskai lietošanai paredzēto teritoriju apgaismošanu un uzturēšanu, pretplūdu pasākumiem.

14. punkts nosaka pašvaldības pienākumu piedalīties sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā, tostarp izveidojot un finansējot pašvaldības policiju, bet 18. punkts paredz pašvaldībai pienākumu veikt pasākumus civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanā, ugunsdrošības un ugunsdzēsības jomā. 21. punkts nosaka pašvaldības atbildību par atskurbināšanas pakalpojuma pieejamību.

Rīga, salīdzinot ar daudzām pasaules metropolēm, ir salīdzinoši droša pilsēta. Tomēr pašvaldības sniegtais drošības pakalpojums ir vecmodīgs, neizmanto tehnoloģiju un jauno zināšanu sniegtās iespējas un neseko līdzi sabiedrības pieprasījumam. Pašvaldības policija no savdabīgas “palīginstitūcijas” Valsts policijai pakāpeniski ir kļuvusi par galveno ikdienas sabiedriskās kārtības nodrošināšanas institūciju Rīgas teritorijā, taču organizatoriski, tehniski un funkcionāli pašvaldības policija nav augusi līdz savas atbildības pieaugumam. Rīga neizmanto tādas drošības nodrošināšanas tehnoloģijas, kas daudzviet pasaulē bija pieejamas jau pirms 20 un vairāk gadiem. Ko nu par tehnoloģijām – Rīgā pietrūkst apgaismojuma publiskajā telpā, īpaši daudzdzīvokļu māju iekšpagalmos, bet arī uz ielām, parkos un citur. Arī māju kāpņu telpas padomju laikos celtajās daudzdzīvokļu mājās daudzviet ir par tumšu un nedrošu. Tas ne tikai vairo kopējo nedrošības sajūtu, bet arī stimulē sīku huligānismu, māju fasāžu apķēpāšanu, novietoto automašīnu un velosipēdu bojāšanu.

Pašvaldības institūcijas ilgi gatavojas tiem izaicinājumiem, ko mūsu reģionam ir devis Krievijas pilna apjoma iebrukums Ukrainā. Lēni top civilās aizsardzības plāns un tiek organizēti konferences un semināri. Tikmēr praktiskie darbi civilās aizsardzības jomā vēl nav iesākušies. Pašvaldības loma ir arī iesaistīt iedzīvotājus, uzņēmumus un citas organizācijas civilās aizsardzības pasākumu reālā sagatavošanā.

Rīgai ir vajadzīgs drošības situācijas uzlabošanas plāns.

Plāns:

Rīga būs droša, sakārtota, labi apgaismota pilsēta. Rīdzinieki jutīs pašvaldības rūpes par viņu drošību, saņems kvalitatīvu, ar laikmetīgām tehnoloģijām atbalstītu drošības pakalpojumu. Rīgas pašvaldības policija būs centrālā institūcija rūpēs par sabiedrisko kārtību un drošību pilsētā. Palielināta atbildība nozīmēs arī atbilstošu resursu pieaugumu.

Rīga būs gatavākā pilsēta civilās aizsardzības izaicinājumiem mūsu reģionā. Civilo aizsardzību ir labi saplānot, bet nākamajam domes sasaukuma vairāk būs jāstrādā, lai tā būtu praktiski pieejama rīdziniekiem.

1. Drošība pilsētas teritorijā

1. Pašvaldība īstenos aptverošu, ambiciozu pilsētas ārtelpas apgaismojuma programmu. Apgaismotas būs ne tikai ielas, bet arī parki, cita publiskā ārtelpa, ieskaitot daudzdzīvokļu māju pagalmus. Privātā īpašumā esošajā ārtelpā, kas atbildīs noteikumiem, arī varēs ierīkot pašvaldības finansētu apgaismojumu. Daudzdzīvokļu mājām būs iespējams saņemt pašvaldības atbalstu kāpņu telpu apgaismojuma uzlabošanai.
2. Pašvaldības policija piedzīvos lēcienveidīgu attīstību tehnoloģijās. Pilsētā tiks izvietotas daudz vairāk un daudz kvalitatīvākas videonovērošanas iekārtas, to iegūtie dati tiks analizēti drošības risku novēršanai ar modernākajām tehnoloģiskajām iespējām. Pašvaldības policijas rīcībā būs jaunas tehnoloģijas (t.sk. bezpilotu droni utt.) teritorijas patrulēšanai un sabiedriskās kārtības uzraudzībai. Policisti būs lieliski ekipēti savu pienākumu izpildei.
3. Pašvaldības policija sadarbībā ar Valsts policiju īstenos ambiciozu personāla apmācības un attīstības programmu. Policisti saņems konkurētspējīgu atalgojumu, veselības un negadījumu apdrošināšanu. Vienlaikus no policistiem tiks bez kompromisiem pieprasīta godprātība, profesionalitāte, likumpaklausība, pieklājība un atvērtība pilsētnieku drošības vajadzību nodrošināšanā.
4. Tehnoloģijas un atbilstoši apmācītais personāls ļaus koncentrēties uz visu sabiedriskās kārtības nodrošināšanas funkciju izpildi, nepieļaujot sīko huligānismu, preventīvi mazinot zādzības, aizliegto vielu tirdzniecību, dodot iespējas rūpēties par pašvaldības iedzīvotāju prioritātēm drošības situācijā

2. Darbi pilsētas civilai aizsardzībai

1. Rīga ilgu laiku gatavoja civilās aizsardzības plānu, taču būtiskākos civilās aizsardzības pasākumus ir paredzēts ieviest ilgā laika posmā. Tā vietā gada laikā pieņemsim visus nepieciešamos normatīvus civilās aizsardzības pasākumu ieviešanai. Plaši iesaistot privātpersonas civilās aizsardzības gatavības panākšanā, Rīgas dome pieņems gan saistošus normatīvus jaunu ēku gatavībai civilās aizsardzības izaicinājumiem, īpaši militārā apdraudējuma gadījumā, gan arī izveidos un gada laikā ieviesīs ambiciozu atbalsta programmu gan esošajā, gan topošajām būvēm, piemērojot tās civilās aizsardzības vajadzībām.
2. Rīga nodrošinās plaši pieejamas dažādu kategoriju mācības civilās aizsardzības prasmju izveidei visdažādākajām Rīgas iedzīvotāju, uzņēmumu un citu organizāciju vajadzībām. Mērķis – katrs rīdzinieks ir gatavs būtiskākajiem civilās aizsardzības izaicinājumiem.

Plāns “Rīga – draudzīga pilsēta ģimenēm ar bērniem”

Normatīvais pamats:

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas:

4. punkts paredz pašvaldības pienākumu gādāt par iedzīvotāju izglītību, tostarp nodrošināt iespēju iegūt obligāto izglītību un gādāt par pirmsskolas izglītības, vidējās izglītības, profesionālās ievirzes izglītības, interešu izglītības un pieaugušo izglītības pieejamību;
5. punkts nosaka pašvaldības atbildību sniegt iedzīvotājiem daudzveidīgu kultūras piedāvājumu un iespēju piedalīties kultūras dzīvē, sekmēt pašvaldības teritorijā esošā kultūras mantojuma saglabāšanu un sniegt atbalstu kultūras norisēm;
6. punkts uzdod pašvaldībām gādāt par iedzīvotāju veselību — īstenot veselīga dzīvesveida veicināšanas pasākumus un organizēt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību;
8. punkts uzdod pašvaldībām veikt darbu ar jaunatni;
9. punkts nosaka pašvaldības atbildību nodrošināt iedzīvotājiem atbalstu sociālo problēmu risināšanā, kā arī iespēju saņemt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus;
10. punkts paredz pašvaldības pienākumu sniegt iedzīvotājiem palīdzību mājokļa jautājumu risināšanā, kā arī veicināt dzīvojamā fonda veidošanu, uzturēšanu un modernizēšanu;
11. punkts uzdod pašvaldībām īstenot bērnu un aizgādībā esošo personu tiesību un interešu aizsardzību.

Rīgas iedzīvotāju skaits pastāvīgi sarūk nu jau vairāk nekā 30 gadus. Vēsturiski Rīgas pilsēta bija galvenais iekšējās migrācijas galapunkts, taču nu jau vairāk nekā 20 gadus iekšējā migrācija ir pārvirzījies uz pilsētām un novadiem ap Rīgu, veidojot apjomīgu Rīgas metropoles areālu, taču vienlaikus pakāpeniski radot būtiskas izaugsmes problēmas pilsētai. Īpaši asi šo problēmu iezīmē tas, ka pamatā uz Pierīgu pārceļas jauni cilvēki, kuri nesen nodibinājuši ģimeni un ir kļuvuši vai plāno kļūt par vecākiem. Līdz ar piedzimšanu bērni jau uzreiz nav rīdzinieki un veidojas lejupejoša spirāle, kur rīdzinieku skaits aizvien sarūk.

Dārgs mājoklis, neērts transports un slikta gājēju infrastruktūra, lēna ekonomikas attīstība, ģimenei nedraudzīga visdažādāko pakalpojumu vide, slikta vides un gaisa kvalitāte, netīrība, sliktās atpūtas un izklaides iespējas, slikta veselības aprūpes un interešu izglītības pieejamība bērniem un vispārēja sajūta, ka Rīga zaudē konkurētspēju – tie ir biežākie iemesli, kurus iedzīvotāji min, kāpēc neizvēlēties dzīvi galvaspilsētā.

Galvenais nākamā Rīgas domes sasaukuma uzdevums ir pagriezt šo tendenci pretējā virzienā – Rīgas iedzīvotāju skaita kritums ir jāaptur.

Rīgai ir priekšrocības gados jaunu iedzīvotāju piesaistei. Rīga ir Latvijas ekonomikas centrs, te koncentrējas lielākā daļa augsti atalgoto darbavietu un te ir arī vislabākie apstākļi uzņēmējdarbības uzsākšanai Latvijā. Turklāt Rīgā ir labākās Latvijas vidējās un augstākās izglītības iestādes. Rīgā ir pieejama salīdzinoši labākā Latvijā pieejamā veselības aprūpe, attīstīts sabiedriskais transports.

Plāns:

Rīga četru gadu laikā panāks to, tā būs ģimenēm ar bērniem draudzīgākā pilsēta Baltijā. Tas prasa plānu, kas risina jaunažiem vecākiem būtiskākās problēmas.

1. Izcila izglītība, pieejama interešu izglītība un labas atpūtas iespējas

1. Rīga turpinās nodrošināt izcila izglītības pieejamību, turklāt nodrošinās to bez diskriminācijas gan pašvaldības, gan privātās izglītības iestādēs. Daudzveidīgs piedāvājums būs pieejams visiem rīdzinieku bērniem, turklāt gan pašvaldības pirmsskolas un skolas, gan Rīgas teritorijā esošas privātās pirmsskolas un skolas tiks stimulētas piedāvāt plaši pieejamu interešu izglītības klāstu. Rīdzinieku bērni saņems līdzfinansējumu interešu izglītībai neatkarīgi no tā, vai tā tiek sniegta pašvaldības vai privātā izglītības iestādē. Četru gadu laikā Rīgas pilsētai jābūt spējīgai piedāvāt katram Rīgas skolēnam vismaz vienu vasaras nometni (pamatā ar vecāku līdzfinansējumu, bet 3+ ģimenēm – ar pašvaldības atbalstu).
2. Rīga mērķtiecīgi atbalstīs pašvaldību izglītības iestāžu pāreju uz mācībām tikai valsts valodā, veidojot vienotu skolu sistēmu un vienotas skolas. Skolām būs pieejams plašs metodiskais atbalsts un atbalsta personāls.
3. Rīgas pašvaldība mērķtiecīgi rūpēsies par to, lai visu Rīgas skolu visiem skolēniem būtu pieejamas kvalitatīvas, veselīgas un daudzveidīgas pusdienas. Obligātās izglītības posmā ēdināšanas izmaksas segs pašvaldība (1.-4. klasei – valsts).
4. Mākslas un mūzikas skolas Rīgā tiks īpaši atbalstītas, saglabājot šo Rīgas tēlam un konkurētspējai svarīgo piedāvājumu. Vienlaikus īpašs atbalsts būs pieejams interešu izglītībai STEM priekšmetos.
5. Rīgas pašvaldība turpinās attīstīt sporta un veselīga dzīvesveida uzturēšanas infrastruktūru, nodrošinot brīvu pieeju rīdziniekiem un it īpaši bērniem, kas izmanto to sporta interešu izglītībā, neatkarīgi no izglītības iestādes dibinātāja (*par šo vairāk – “Sporta, aktīva dzīvesveida un labas atpūtas veicināšanas plānā”*).
6. Rīgas pašvaldība īpaši veidos partnerību ar augstākās izglītības iestādēm, izmantojot to potenciālu, ko pilsētai dod tik augsta jaunu speciālistu un zinātnieku koncentrācija. Pašvaldība piedalīsies Zinātnes un tehnoloģiju parka izveidē, kas stimulēs izvēlēties Rīgu kā izglītības, darba un uzņēmējdarbības vietu.
7. Rīga īpaši veicinās daudzveidīgu privātu piedāvājumu labai atpūtai ģimenēm ar bērniem, atbalstot ar zemām birokrātiskām barjerām un atbalsta finansējumu darbības uzsākšanai.

2. Pieejama un kvalitatīva bērnu veselības aprūpe un sociālais atbalsts

1. Rīgas pašvaldība izveidos īpašu atbalsta mehānismu, lai nodrošinātu bērnu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību tur, kur to kavē speciālistu trūkums, lielas rindas vai tml. Rīga

papildus ilglaicīgi un prognozējami finansēs pakalpojuma pieejamību, piemaksājot par bērna veselības aprūpes pieejamību, ja valsts finansējums tai būs nepietiekams, visās veselības aprūpes iestādēs, neatkarīgi no tā, kas ir veselības aprūpes iestādes dibinātājs – valsts, pašvaldība vai privātpersonas.

2. Rīga turpinās augstu prioritāti pievērst sociālajam atbalstam rīdzinieku bērniem. Rinda uz sociālu pakalpojumu, kas nepieciešams bērniem, ir nepieļaujama, tās tiks novērstas jau gada laikā.

3. *Pieejams mājoklis*

Rīga īsteno aptverošu pieejama mājokļa programmu, kas ietvers gan privātmāju būvniecības atbalstu Rīgas teritorijā, gan mājokļu iegādes atbalstu, gan pieejamas īres maksas programmu, gan arī efektīvu sociālo mājokļu programmu (*par šo vairāk “Mājokļa pieejamības plānā”*). Šīs programmas īpaši atbalstīs ģimenes ar bērniem.

4. *Labā vides un gaisa kvalitāte, tīras ielas un kvalitatīvas ietves*

1. Rīgas pašvaldība īsteno nozīmīgu ielu rekonstrukcijas programmu un satiksmes infrastruktūras atjaunošanas programmu, kuras rezultātā satiksme tiks novirzīta prom no centra un apdzīvotības centriem, sakārtos gājēju infrastruktūru un samazinās sastrēgumus (*par šo vairāk “Rīgas ielu, tiltu, pārvadu un citas transporta infrastruktūras sakārtošanas plānā”*). Šis ievērojami uzlabos gaisa kvalitāti Rīgas centrā un nodrošinās vecākiem ar bērniem drošu dzīvošanas un pārvietošanās telpu Rīgas pilsētā.
2. Pašvaldība ievērojami paaugstinās ielu uzturēšanas standartu noslēgtajos uzturēšanas līgumos, panākot daudz biežāku ielu mazgāšanu un tīrīšanu no putekļiem, smiltīm un citiem gaisa piesārņotājiem.

5. *Labas darba vietas un lieliska iespēja uzsākt biznesu*

Rīga ievērojami samazinās birokrātiju (*par šo vairāk “Efektīvas un labas pārvaldības nodrošināšanas un birokrātijas mērķtiecīgas samazināšanas plānā”*) un kļūs par investoriem draudzīgāko pilsētu Baltijā (*par šo vairāk “Privāto investīciju piesaistes plānā Rīgas pilsētai”*). Tā rezultātā Rīgas pilsētu jaunie speciālisti uzlūkos kā labu vietu darbam un biznesam.

Rīgas ielu, tiltu, pārvadu un citas transporta infrastruktūras sakārtošanas plāns

Normatīvais pamats:

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 3. punkts nosaka pašvaldības atbildību gādāt par pašvaldības īpašumā esošo ceļu būvniecību, uzturēšanu un pārvaldību.

Rīgas pilsētas pašvaldība vienu no savām pamatfunkcijām – satiksmes infrastruktūras uzturēšanu – jau daudzus gadus ir atstājusi novārtā. Satiksmes infrastruktūra ir nolietojusies, pilsēta ir jau slēgusi satiksmes pārvadu drošības dēļ, vēl vairāki tilti un pārvadi pilsētas teritorijā ir ļoti tuvu, lai tiktu slēgti. Daudzas jo daudzas pilsētas ielas būtu pilnībā jāatjauno, brauktuves, ietves ir bedrainas, lietusūdens kanalizācija ir nerekonstruēta un netiek galā ar saviem pienākumiem. Ušakova laikā finansējums satiksmes infrastruktūras rekonstrukcijai nekad neatradās pietiekamā apjomā, bet arī pēc tam ieguldījumi pamatā novirzīti tikai asfalta virssegas nomaiņai, kas dod īstermiņa uzlabojuma sajūtu. Ceļu sakārtošana nav īsta Rīgas domes prioritāte.

Pilsētas ielām, tiltiem un pārvadiem ir aizvien lielāka noslodze, ko veicina iedzīvotāju pakāpeniska pārvākšanās dzīvošanai ārpus Rīgas teritorijas. Kopīga plānošana satiksmes infrastruktūrai ar Pierīgas pašvaldībām gandrīz nenotiek, turklāt pamatā Rīga ir ieciklējusies uz desmitgadēm ilgu runāšanu par nepieciešamību veidot *park&ride* stāvvietas kaut kur Pierīgas pasažieru vilciena pieturvietās. Izpratne par to, kā ir mainījušies iedzīvotāju paradumi transporta lietošanā, izpaliek.

Pilsētas dome remontdarbus vada nemākulīgi. Iepirkumus par ceļu uzturēšanu, remontdarbiem un rekonstrukciju bieži pavada korupcijas skandāli. Praksē iepirkumi netiek plānoti sistemātiski, tiek īstenoti ļoti vēlu. Tā rezultātā darbi ir salīdzinoši dārgi. Turklāt tie netiek plānoti sistemātiski, tāpēc ielas viens posms tiek noasfaltēts, bet nākamais paliek sliktā stāvoklī vēl vairākus gadus. Remontu un rekonstrukciju uzraudzības sistēma ir vāja un vecmodīga, orientēta uz vienreizējām pārbaudēm, nevis uz sistemātisku apdrošinātas atbildības sistēmu.

Finansējums gadskārtējā Rīgas budžetā ir piešķirts nepietiekams, Eiropas fondu finansējums tiek piesaistīts tikai atsevišķiem objektiem, bet privātās – publiskās partnerības projekti Rīgas satiksmes infrastruktūras attīstībai nav piesaistīti, turklāt nozīmīgi attīstības projekti nav izveidoti, pilsētas attīstības plāns tādus arī faktiski neparedz.

Pamatīga ielu posmu rekonstrukcija notiek ļoti reti, kaut visi ceļu būvniecības eksperti pamatoti norāda, ka tā ir jau Rīgas pamatvajadzība. Izvēli par labu remontiem nosaka politiķu vēlme gūt ātrus “panākumus”, lai varētu apgalvot, ka kaut kas pilsētā tiek darīts satiksmes infrastruktūras nolietojuma problēmas risināšanai. Turklāt remontdarbi, rekonstrukcijas vietā, ir ērti, jo paredz ātrāku projektēšanu.

Tiltu un pārvadu tehniskā stāvokļa uzlabošanai ir paņemts aizdevums Valsts kasē, tomēr tas būs nepietiekams un darbi iesākas vēlu.

Pilsētas sabiedriskā transporta infrastruktūra tiek attīstīta nošķirti no pilsētas transporta infrastruktūras plānošanas. Dzelzceļa infrastruktūra tiek aplūkota atsevišķi no pilsētas vajadzībām. Tramvaju ceļi netiek attīstīti, vairāk nekā 10 gadus pilsētā nav neviena plāna, kā veidot jaunus vai būtiski pagarināt esošus tramvaju ceļus. Turklāt “Rīgas satiksme” joprojām cīnās ar korupcijas un sliktas pārvaldības laukmeta Ušakova laikā sekām, pašvaldības uzņēmuma iespējas piedalīties transportēšanas sistēmas attīstībā ir limitēta.

Rīga nav paredzējusi nekādu nozīmīgu atbalstu investoriem, lai ar satiksmes infrastruktūras pielāgošanu dotu iespēju veikt jaunus, būtiskus ieguldījumus dzīvojamu un nedzīvojamu ēku celtniecībā, industriālu un infrastruktūras objektu attīstībā. Pilsētas dome drīzāk saredz ieguldījumus tās teritorijā kā apgrūtinājumu, ko apliecina ne ar ko nepamatotā pašvaldības nodeva par infrastruktūras uzturēšanu un attīstību (ņemot vērā to, ka pilsēta nav spējīga uzturēt un attīstīt ar investīciju objektiem saistīto infrastruktūru). Tas viss kopā ir viens no būtiskiem faktoriem, kas kavē privātās investīcijas pilsētas teritorijā.

Rīgai ir vajadzīgi radikāli uzlabojumi satiksmes infrastruktūras uzturēšanas un attīstības pilsētas teritorijā plānošanā un īstenošanā. Rīgai vajag ielu, tiltu, pārvadu un citas transporta infrastruktūras sakārtošanas plānu.

Plāns:

Tuvākos četros gados principiāli jāmaina pārvaldības modelis satiksmes infrastruktūras attīstībai. Pilsētas domes strukturālajam jāsagatavo detalizēts plāns, kas aptver gan esošās infrastruktūras atjaunošanas vajadzības, gan arī pilsētas izaugsmei nepieciešamus attīstības projektus.

1. Sistemātiska pilsētas transporta infrastruktūras rekonstrukcija

1. Rīgas dome nekavējoties, dažu mēnešu laikā sagatavos aptverošu pilsētas infrastruktūras atjaunošanas plānu, kas sagrupēs pilsētas infrastruktūru pēc šādām pazīmēm: nozīmība pilsētas satiksmes nodrošināšanā, tehniskais stāvoklis, rekonstrukcijas projekta sagatavošanas laiks. Šis plāns kļūs par pamatu pilsētas budžeta transporta infrastruktūras plānošanai jau ar 2026. gada budžetu.
2. Pašvaldības prioritāte mērķtiecīgi tiks virzīta uz pilsētas transporta infrastruktūras rekonstrukciju (pamatīgu ielu, tiltu, pārvadu atjaunošanu, ieskaitot saistītās komunālās infrastruktūras (t.sk. lietus ūdens kanalizācijas) atjaunošanu) no esošās pieejas, kur dominē tikai asfalta virskārtas nomaiņa. Vienots ilgtermiņa plāns ietvers attīstības projektus un rekonstrukcijas projektus, paredzot prognozējamību gan iedzīvotājiem, gan uzņēmējiem, gan būvdarbu veicējiem. Īstermiņa uzturēšanas un atjaunošanas darbi saglabāsies, tie būs vajadzībām atbilstošā apmērā finansēti, taču pārvaldības prioritāte nozīmēs arī darba

vadības prioritāti atbildīgajā departamentā, pasūtot tehniskos projektus un kontrolējot darbu izpildi.

3. Rīga izvirzīs skaidrus attīstības mērķus pilsētas transporta infrastruktūrai:
 - a. attīstīt pilsētas lokveida maģistrāli, novirzot kravas transportu no pilsētas paplašinātā centra;
 - b. attīstīt sabiedriskā transporta infrastruktūru, īpaši tramvaja līnijas (gan pagarinot esošās tramvaja līnijas gan Rīgas teritorijā (piemēram, Jugla – Berģi), gan ārpus tās, lai savienotu ar Pierīgas apdzīvotības centriem, gan arī būvējot jaunas, lai savienotu lielākās Rīgas apkaimes ar pilsētas centru (piemēram, Purvciems, Pļavnieki, Dreiliņi));
 - c. attīstīt satiksmes savienojuma mezglus tā, lai mazinātu sastrēgumus iebraukšanai un izbraukšanai no pilsētas centra;
 - d. nodrošināt līdzsvarotu un satiksmes drošību veicinošu transporta infrastruktūras pārvaldību, attīstot gājēju drošību, sabiedriskā transporta joslas, veloinfrastruktūru, bet vienlaikus nodrošinot Rīgas attīstības vajadzībām atbilstošu iespēju privātajam transportam piekļūt Rīgas centram, ieskaitot atbilstošu autostāvvietu infrastruktūras attīstību (piemēram, ar apbūves noteikumiem vēsturiskajā centrā stimulējot privātu pazemes un virszemes daudzstāvvietu autostāvvietu izveidi u.c.). Pilsētas centrā mērķtiecīgi ielās tiks stādīti koki (*par to vairāk "Parku, dārzu un apstādījumu attīstības plānā"*);
 - e. pārveidot Daugavas krastmalu, izveidojot tramvaju satiksmi, atbrīvojot no kravas transporta un veidojot uz pakalpojumiem, izklaidi un atpūtu orientētu saimnieciskās darbības zonu;
 - f. nodrošināt Rīgas saimnieciskās darbības centriem efektīvu un kvalitatīvu transporta infrastruktūru, stimulējot Rīgu izvēlēties par saimnieciskās darbības vietu.

2. Laba projektu pārvaldība

1. Projektu prioritāte tiks noteikta atbilstoši izstrādātajam un domē apstiprinātajam transporta infrastruktūras atjaunošanas plānam, atbildīgajam departamentam būs jānodrošina efektīva un laika grafikam atbilstoša projektu virzība.
2. Pašvaldība nekavējoties pārveidos izveidoto iepirkumu sistēmu. Lēnu, vēlu iepirkumu vietā tie būs laicīgi, ātri organizēti ar pēc iespējas vienveidīgām un ilgu laiku uz priekšu prognozējamām prasībām.
3. Rīgas pašvaldība nekavējoties pārveidos transporta infrastruktūras projektu izstrādes un tehniskās saskaņošanas kārtību – visām pašvaldības iestādēm būs pienākums līdzdarboties projektu izstrādē un kopēja atbildība par projektu izpildi laikā.

4. Projektu realizācijas laikā un pēc būvdarbu veikšanas projektu izpildi un darbu kvalitāti nodrošinās efektīvi strādājoša atbildības privāta apdrošināšanas sistēma. Pilsētas dienesti efektīvi veiks kontroles pasākumus kvalitātes nodrošināšanai.

3. Ilgtermiņa finansējums infrastruktūras attīstībai

1. Pašvaldības budžetā tiks ievērojami palielināti ikgadēji pieejamie līdzekļi transporta infrastruktūras uzturēšanai un attīstībai. 2029. gadā līdzekļu apjoms būs dubultots un Rīgai būs skaidrs pieejamais finansējums šai funkcijai 10 gadiem uz priekšu.
2. Rīga attīstības projektiem piesaistīs Eiropas fondu finansējumu, nodrošinot augstu projektu gatavību. Esošajā fondu periodā Latvijas valdība ir bijusi ļoti neefektīva fondu ieguldījumu vadībā, tuvākajos gados būs pieejami ievērojami līdzekļi ātri realizējamiem, gataviem, noteikumiem atbilstošiem transporta infrastruktūras projektiem. 2025. – 2026. gadā jāsaprojektē projekti atbilstoši transporta infrastruktūras atjaunošanas plānam, kas varētu atbilst šai vajadzībai.
3. Pašvaldība līdz 2027. gadam sagatavos un uzsāks īstenot privāti publiskās partnerības (PPP) projektus transporta infrastruktūras attīstībai, paredzot piesaistīt vismaz 500 miljonus eiro.

4. Atbalsts privātām investīcijām

Pašvaldība īsteno efektīvu privāto investīciju piesaistes stratēģiju (*skatīt plašāk – “Privāto investīciju piesaistes plāns Rīgai”*), kas paredzēs arī transporta infrastruktūras pievadceļu izbūvi no pašvaldības resursiem. Vienlaikus pilsētas transporta infrastruktūras atjaunošanas plāns prioritizēs tos transporta infrastruktūras objektus, kurus intensīvi lieto pilsētas industriālie un loģistikas centri, tādejādi stimulējot privātās investīcijas pilsētā.

Komunālo pakalpojumu dārdzības samazināšanas un kvalitātes paaugstināšanas plāns

Normatīvais pamats:

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. punkts nosaka to, ka pašvaldība “organizē iedzīvotājiem ūdenssaimniecības, siltumapgādes un sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds”.

Rīgas komunālā saimniecība ir attīstījies nevienmērīgi. Pilsētas dome reti kad tai ir noteikusi prioritātes, turklāt katram pakalpojumam ir pilnīgi cita organizēšanas pieeja.

Centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu Rīgā organizē pašvaldībai pilnīgi piederoša kapitālsabiedrība SIA “Rīgas ūdens”, dabisks monopolists ūdens ieguvē, sagatavošanā, piegādē, kanalizācijas pakalpojuma nodrošināšanā, attīrīšanā. “Rīgas ūdens” nesniedz savu pakalpojumu visā Rīgas teritorijā, bet nodrošina arī vismaz kādas daļas ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamību vairākām Pierīgas pašvaldību teritorijām. Centralizētās ūdenssaimniecības infrastruktūras tehniskais stāvoklis ir ļoti nevienmērīgs, par ko arī liecina itin biežas avārijas.

Pieslēgumus Rīgas centralizētajai ūdenssaimniecībai atbalstīta ar pašvaldības līdzmaksājumiem, tomēr praktiska pieslēguma ieguve ir lēna, birokrātiska un vienai daļai Rīgas iedzīvotāju arī neizsniedzama izmaksu ziņā. Nav saprotams, kā tas ir iespējams, ka Rīgas teritorijā industriāliem investoriem un pat biroja ēku un daudzdzīvokļu namu attīstītājiem bieži vien netiek piedāvāta saprātīga iespēja iegūt centralizētus ūdenssaimniecības pakalpojumus. Turklāt nav arī skaidra plāna, kā panākt, ka visā Rīgas teritorijā tiktu nodrošināta pieejamība šiem pakalpojumiem. Rīgas pilsēta ilgstoši nav bijusi pietiekami konkurētspējīga, lai piesaistītu Eiropas Savienības fondu finansējumu ūdenssaimniecības attīstībai, kad tas bija vieglāk un plašākā apjomā pieejams. Ir zināms, ka turpmāk šī pieejamība būs daudz mazāka. Ūdenssaimniecības pakalpojuma pieejamības un kvalitātes nodrošināšanas izaicinājumu pārvarēšanai būs pamatā jāizmanto cits finansējums.

Centralizēto siltumapgādi Rīgā organizē AS “Rīgas Siltums”, kur Rīgas pašvaldībai un Latvijas valstij ir apmēram vienāds akciju skaits un uzņēmuma pārvaldībā abiem galvenajiem akcionāriem ir jāpieņem kopīgi lēmumi. Pēdējos gados Rīgas pašvaldība ir veltījusi lielu enerģiju, diskusijas un cīņas, lai piespiestu rīdziniekus kļūt par centralizētās siltumapgādes klientiem. Nav šaubu, ka to ir vadījuši ļoti nodomi (mazināt kaitīgu vielu emisijas un uzlabot gaisa kvalitāti), tomēr zīmīgi, ka izvēlētie risinājumi pamatā ir bijuši piespiedu – aizliegumi un birokrātiskas prasības. Uzdevumi strādāt pie centralizētā siltumapgādes pakalpojuma konkurētspējas acīmredzot nav bijuši pietiekami. Daudzus gadus Rīgā bija zemākais centralizētās siltumapgādes tarifs, taču nu jau labu laiku tā vairs nav.

Lokālai un decentralizētai siltumapgādei noteikti saglabāsies sava vieta Rīgas pilsētā - jāveicina, lai tā primāri būtu apkārtējai videi nekaitīga un efektīva.

Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Rīgā ir organizēta pakalpojuma iepirkuma konkursa veidā, dalot Rīgu apsaimniekošanas zonās. Pašvaldība ir bijusi atturīga izmantot esošos apsaimniekošanas līgumus, lai ātrāk pilsētā ieviestu jaunus un inovatīvus atkritumu apsaimniekošanas risinājumus. Pilsētvidē sadzīves atkritumu urnu skaits ir samazinājies, radot lielāku atkritumu redzamību pilsētā. Galvaspilsētas pašvaldība ir lielākais akcionārs reģionālajā atkritumu apsaimniekošanas poligona uzņēmumā "Getliņi Eko".

Daudzdzīvokļu namu apsaimniekošana nav Pašvaldību likumā noteikta kā pašvaldības autonomā funkcija. Pašvaldības 100% īpašumā esošais "Rīgas namu pārvaldnieks" ir konkurences apstākļos strādājošs ēku apsaimniekošanas uzņēmums, kura konkurētspēja un pakalpojumu kvalitāte ir ļoti apšaubāma. Uzņēmums ir jāpārveido, tam nākotnē ir cita misija, ņemot vērā Pašvaldību likuma jauno autonomo funkciju – "veicināt dzīvojamā fonda veidošanu, uzturēšanu un modernizēšanu" (Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 10.punkts). Tāpēc dzīvojamo māju pārvaldīšanas izaicinājumus un plānu uzlabojumiem skatiet Mājokļu pieejamības plānā.

Plāns:

Rīgas pilsētai ir jāsniedz nevainojami un izmaksu ziņā efektīvi komunālie pakalpojumi. Mūsu darba rezultātā komunālo pakalpojumu jomā valdīs augsta kvalitāte un konkurētspēja, kur vien iespējams, tiks veicināta konkurence un privātā kapitāla iesaiste. Rīgas pašvaldība sekos līdzi, lai kvalitātes standarti pakalpojumu sniedzējiem (gan pašvaldības īpašumā esošajiem, gan citiem) būtu augsti, turklāt pastāvīgi pieaugtu efektivitātes rādītāji (mazāki zudumi, efektīvākā infrastruktūras noslodze utt.).

1. Ūdenssaimniecībā

1. Rīgas pilsēta 2025. gadā noteiks pienākumu centralizētās ūdenssaimniecības pakalpojumus sniegt visā pilsētas teritorijā. Katrai teritorijai, kur šobrīd tehniski nav nodrošināta šāda iespēja, būs savs publiski zināms laika grafiks brīdīm, kad varēs veikt pieslēgumu.
2. Jebkurš investors, kurš pilsētas teritorijā investēs industriālā, biroju ēkas vai daudzdzīvokļu mājā, jau no 2025. gada varēs saņemt atbilstošu pieslēgumu ūdensapgādes un kanalizācijas centralizētam pieslēgumam, paredzot to 100%, atbilstoši patēriņam, finansētu no "Rīgas ūdens" līdzekļiem. "Rīgas ūdens" būs pienākums uz līdzvērtīgiem noteiktumiem piedāvāt pieslēgumus arī jau agrāk izveidotām investīcijām.
3. Iedzīvotāji atbilstoši sociālajam stāvoklim jau no 2026. gada varēs saņemt sociālu atbalstu pieslēguma maksai.
4. "Rīgas ūdenim" jau no 2025. gada būs pienākums nodrošināt visaptveroši augstu pakalpojumu kvalitāti. Pilsēta noteiks augstus kvalitātes standartus un stingri sekos to ievērošanai – mazi

zudumi, maz avāriju, ātra, profesionāla un sirsnīga klientu apkalpošana. “Rīgas ūdens” gada laikā radikāli samazinās nepieciešamo laiku būvprojektu saskaņošanai. Vairums būvprojektu tiks saskaņoti mazāk nekā nedēļas laikā. To panāksim ar domāšanas maiņu – “Rīgas ūdens” pārtrauks būt par iestādi un kļūs par pakalpojumu uzņēmumu. Katrs pieslēgums ir klients, kura būvniecības projekts nozīmē lielākas iespējas pārdot savus pakalpojumus pēc tam – šādam ir jābūt domāšanas modelim un kvalitātes kultūras pamatam.

5. Pilsētas pašvaldība nekavējoties pārtrauks “Rīgas ūdens” nespēju labi plānot un vadīt dažādos remontdarbus. Aptverošs skatījums un stratēģiski saplānoti remontdarbi tā, lai vairākkārtīgi nebūtu jāatgriežas vienā un tajā pašā remontdarbu vietā.
6. Rīgas pilsētas interesēs ir vienoties ar Rīgas metropoles areāla pašvaldībām par vienotu ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju. Rīgai jau 2025. gadā ir jāuzaicina pašvaldības pievienoties “Rīgas ūdenim”, apvienojot infrastruktūru, atbilstošā apjomā arī Pierīgas pašvaldībām kļūstot par “Rīgas ūdens” kapitāldaļu īpašniecēm. Tas dos iespēju prātīgi plānot kopīgo infrastruktūru, tērēt daudz mazāk naudas nākotnes lielajām investīcijām un ātrāk ieviest modernus tehnoloģiskus risinājumus.
7. “Rīgas ūdens” finansēšanas izaicinājumi jāpārvar, nebaidoties piesaistīt privāto kapitālu problēmu risināšanai. Jau 2026. gadā jāveic kapitāla piesaiste caur biržu, izlaižot “zaļās” un infrastruktūras obligācijas, jo tas dos iespēju ilglaicīgi finansēt milzīgo investīciju apjomu, kas nepieciešams nolaistās infrastruktūras sakārtošanai. Pēc obligāciju pieredzes izvērtēšanas apsverama arī akciju kotēšana biržā. Savukārt atsevišķiem lielākiem izaicinājumiem (piemēram, nepieciešamībai paplašināt Daugavgrīvas attīrīšanas iekārtas) jāizvēlas privāti publiskās partnerības (PPP) tipa projekta risinājums, aizņēmums starptautiskā attīstības finansējuma bankā vai īpašs obligāciju laidniens.

Lietus ūdens kanalizācijas nožēlojamais stāvoklis Rīgā prasa atsevišķu risinājumu, tam mums ir savs piedāvājums. Skatīt “Ielu, tiltu, pārvadu un citas satiksmes infrastruktūras glābšanas plānu”.

2. Centralizētājā siltumapgādē

1. Rīgas pilsēta noteiks centralizētās siltumapgādes operatoram pienākumu pakāpeniski katru gadu paplašināt centralizētās siltumapgādes teritoriju un mērķtiecīgi piedāvāt savus pakalpojumus visās attīstības teritorijās. Jebkurš biroja ēkas, publiskas ēkas vai daudzdzīvokļu mājas investors jau no 2025. gada saņems piedāvājumu pieslēgt centralizētajai siltumapgādei viņu jaunbūvēto objektu un “Rīgas siltums” pilnībā segs pieslēguma izmaksas līdz ar tā pieslēgšanu centralizētajai siltumapgādei. Jebkuras citas ēkas investors saņems patēriņa prognozēm un tehniskām iespējam atbilstošu piedāvājumu pieslēgties centralizētajai siltumapgādei.

2. "Rīgas siltuma" uzdevums būs trīs gadu laikā nodrošināt viszemāko siltumapgādes tarifu Baltijas valstīs. Lai to sasniegtu, siltumražošana tiks nekavējoties maksimāli atvērta konkurencei, dodot vienlīdzīgus nosacījumus un prognozējamu konkurences vidi visiem ražotājiem. Siltumenerģijas ražotāji, kas izmanto atjaunīgus un vietējus energoresursus, tiks īpaši stimulēti. "Rīgas siltumam" vienlaikus būs uzdevums nodrošināt augstu siltumapgādes efektivitāti, panākot vismazākos siltumenerģijas zudumus ražošanā un pārvadē. "Rīgas siltuma" administratīvās, finansēšanas un citas izmaksas būs stingri kontrolētas, panākot visaugstāko efektivitāti.
3. Iedzīvotāji atbilstoši sociālajam stāvoklim varēs saņemt sociālu atbalstu pieslēguma maksai un tie turpinās saņemt sociālo atbalstu maksas par siltumu segšanai.
4. "Rīgas siltumam" būs pienākums nodrošināt visaptveroši augstu pakalpojumu kvalitāti. Pilsēta noteiks augstus kvalitātes standartus un stingri sekos to ievērošanai – mazi zudumi, maz avāriju, ātra, profesionāla un sirsnīga klientu apkalpošana. "Rīgas siltums" radikāli samazinās nepieciešamo laiku būvprojektu saskaņošanai. Vairums būvprojektu tiks saskaņoti mazāk nekā nedēļas laikā.

3. Lokālajā un decentralizētajā siltumapgādē

1. Rīga apzināsies, ka lokālajai un decentralizētajai siltumapgādei ir un būs sava vieta siltumapgādes sistēmā. Individuālās apkures apkarošana, apkarinot to ar birokrātiju un aizliegumiem, tikai rāda pilsētas un tās centralizētā siltumapgādes uzņēmuma nespēju piedāvāt konkurētspējīgu centralizētās siltumapgādes pakalpojumu. Zemākais tarifs Baltijā, zemas vai neesošas pieslēgšanās izmaksas – tas jau stimulēs apsvērt centralizēto siltumapgādi. Vēl "Rīgas siltumam" būs pienākums izteikt piedāvājumu par centralizētās siltumapgādes pieslēgšanu tajās zonās dzīvojošajiem, kur labas gaisa kvalitātes nodrošināšanai ir iecerēti ierobežojumi individuālajai apkurei, turklāt pilsēta līdzfinansēs piedāvājumus, lai tos padarītu konkurētspējīgus.
2. Ja Rīgas pilsēta turpmāk noteiks paaugstinātas prasības lokālajai un decentralizētajai siltumapgādei, tad tikai komplektā ar pieejamiem atbalsta mehānismiem šo prasību izpildei. Ņemot vērā to, ka šādiem pasākumiem varētu būt pieejams arī Eiropas fondu finansējums, Rīga aktīvi lobēs šādu programmu izveidi.

4. Sadzīves atkritumu apsaimniekošanā

1. Nākamās Rīgas domes darbības termiņā jānotiek nākamajam iepirkumam sadzīves atkritumu apsaimniekošanai. Rīgas pašvaldība nodrošinās godīgu konkursu, veicinot iespējami lielāku konkurenci potenciālo piegādātāju starpā. Pretendenti varēs rēķināties ar atklātu un godīgu procedūru, skaidri zināmiem noteikumiem un prognozējamiem veicamo investīciju atgūšanas nosacījumiem.

2. Jau esošo līgumu ietvaros, kā arī jaunajos līgumos Rīgas pašvaldība nekavējoties noteiks augstākos sadzīves atkritumu apsaimniekošanas standartus. Rīga nebūs atpalcēja modernu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu ieviešanā, bet būs teritorija inovācijām.
3. Sadzīves atkritumu apsaimniekošanai valsts noteiktās prasības aizvien pieaug. Lai tas varētu efektīvi funkcionēt, pilsētai un pakalpojumu sniedzējiem jāstrādā, lai iedzīvotāji un uzņēmumi varētu ērti pakalpojumus lietot. Iespējami daudz detalizētas informācijas un atgādinājumu – tas palīdzēs sasniegt mērķus, turklāt darīt to tā, lai iedzīvotāji nejostos apgrūtināti.
4. Pilsēta nodrošinās atbalsta programmu daudzdzīvokļu un arī viendzīvokļu mājām sadzīves atkritumu apsaimniekošanas laukumu sakārtošanai, atkritumu konteineru ieguldīšanai pazemē un citiem vajadzīgiem jaunievedumiem, finansējot līdz pat 100% no projekta izmaksām. Tiks būtiski atvieglota tehniskā dokumentācija minēto darbu veikšanai. Ja nepieciešams, Rīgai ir jāpanāk attiecīgo valsts līmeņa normatīvo aktu grozīšana.
5. Rīgas pašvaldībai pašai ir jābūt paraugam efektīvam sadzīves atkritumu apsaimniekošanas darbam. Publiskā ārtelpa jāpiepilda ar modernām atkritumu urnām, pēc iespējas ieguldot tās pazemē, jānodrošina tīrība pilsētā. Pašvaldības iestādēm jābūt atbilstoši finansētiem plāniem saražoto atkritumu apjoma samazinājumam un izglītības, sociālās aprūpes un kultūras jomās pašvaldībai ir jāparedz atbilstošs finansējums arī privātpersonu institūciju plāniem šajā jomā.

Kultūras attīstības plāns

Normatīvais pamats:

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas:

5. punkts nosaka pašvaldības pienākumus sniegt iedzīvotājiem daudzveidīgu kultūras piedāvājumu un iespēju piedalīties kultūras dzīvē, sekmēt pašvaldības teritorijā esošā kultūras mantojuma saglabāšanu un sniegt atbalstu kultūras norisēm.

Pašvaldību likuma 8. panta pirmā daļa nosaka Rīgas pašvaldības pienākumu pildīt galvaspilsētas funkcijas, t.sk.:

1. punktā nosaka pienākumu uzturēt pašvaldībai piederošos nacionālās reprezentācijas objektus;
2. punktā - piedalīties starptautiski un nacionāli nozīmīgu pasākumu organizēšanā;
3. punktā nosaka pienākumu piedalīties valsts un starptautiskas nozīmes vēstures objektu, nacionālās nozīmes kultūrvēsturisko objektu, kā arī kultūras infrastruktūras uzturēšanā un attīstīšanā.

Rīga neapšaubāmi ir pilsēta, kur Latvijas mērogam ir ļoti augsta kultūras dzīves koncentrācija. Te atrodas vairums valsts kultūras institūcijas, te valsts, pašvaldība un privātpersonas organizē vairumu starptautiski un nacionāli nozīmīgu kultūras norišu. Te notiek Dziesmusvētku galvenie koncerti u.tt.

Rīgas pašvaldības īpašumā ir vairākas valstiski īpaši nozīmīgas kultūras celtnes (piemēram, Dziesmusvētku estrāde, Nacionālais teātris, Nacionālā opera, Nacionālais mākslas muzejs u.c.). Arī Rīgas akustiskās koncertzāles projekts tiek īstenots tā, ka tas būs Rīgas pašvaldības īpašums. Tomēr jāatzīst, ka Rīga kā nacionālas nozīmes kultūras objektu pārvaldnieks strādā pamatā kā valsts uzdotu pasūtījumu organizators un uzraugs, nevis kā mērķtiecīgs kultūras infrastruktūras attīstītājs. Pašvaldības pašas iniciatīva pieķerties kādas būtiskas, starptautiski vai nacionāli nozīmīgas problēmas risināšanai ir reta. Izpratne, ka kultūras infrastruktūra un kultūras norises nav tikai izdevumu postenis, bet pilsētas mēroga un attīstības rādītājs, pilsētas dzīves pamats, t.sk. nozīmīgs iedzīvotāju piesaistes magnēts, diemžēl pilsētas pārvaldē un pilsētas pašvaldību vadošos politiķos ir reta parādība.

Rīgas pašvaldības pašas kultūras dzīves organizācijas pamatmērķis līdz šim ir bijis uzturēt esošo aktivitāti. Rīgā strādā mūzikas un mākslas skolas, darbojas dažādu vecumu auditorijām domāti tautas mākslas kolektīvi. Rīgas pašvaldība cenšas organizēt izvērstu kultūras programmu, tomēr mēroga ziņā norises varētu būt apjomīgākas, ambiciozākas.

Rīga ir bijusi ļoti neaktīva publiskās ārtelpas aizpildīšanā ar mākslas objektiem. Vairums pēdējās desmitgadēs izvietoto objektu ir privātas vai kādu institūciju iniciatīvas.

Plāns:

Pašvaldība nodrošinās, ka Rīga būs izcilu kultūras pasākumu norises vieta. Rīdziniekiem būs lielas iespējas līdzdarboties tautas mākslā un Rīgā būs bagātīgs publiski pieejamu kultūras pasākumu (gan Rīgas centrā, gan apkaimēs) norises kalendārs, kas turklāt mērķtiecīgi ņems vērā arī tūrisma veicināšanas uzdevumu. Rīga beidzot uzbūves akustisko koncertzāli un laikmetīgās mākslas muzeju.

1. Bagāta kultūras pasākumu programma

1. Pašvaldība nozīmīgi palielinās Rīgā organizēto ikgadējo kultūras pasākumu programmu, sadarbībā ar valsts, privātām un nevalstiskām kultūras institūcijām veidojot daudz izvērstāku, daudzveidīgāku programmu, īpaši pilsētas ārtelpā tajos gada mēnešos, kad to visracionālāk organizēt. Programmai rādīs visu kultūras daudzveidību, dodot telpu gan tautas mākslai, gan profesionāliem māksliniekiem, t.sk. laikmetīgai mākslai. Kultūras pasākumu programmai ir jābūt starptautiski nozīmīgai, apliecinot Rīgu kā Baltijas kultūras dzīves līderi.
2. Programmas nodrošināšanai Rīgas pašvaldība slēgs ilgāka termiņa sadarbības līgumus ar kultūras institūcijām un atbilstoši plānos pašas pašvaldības kultūras institūciju darbu. Līgumi radīs prognozējamību pašvaldības partneriem, dos iespēju piesaistīt nozīmīgākus mākslas pasaules notikumus. Programma ņems vērā nepieciešamību ar dažādu kultūras notikumu palīdzību arī stimulēt ārvalstu ienākošo tūrisma un mērķtiecīgi papildus atbalstīs aktivitātes ar šādu potenciālu.
3. Rīga pašvaldība atvērs ārtelpu mākslai, t.sk. veiks tēlniecības darbu konkursus un pasūtījumus, sadarbosies ar māksas izglītības iestādēm un dažādām kultūras institūcijām programmas izveidei.
4. Rīga mērķtiecīgi atbalstīs pašvaldības un privātā īpašumā esošo nozīmīgo arhitektonisko un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu, veidojot izvērstu atbalsta programmu, saglabājot Rīgas vairāk nekā 820 gadu vēsturi nākamām paaudzēm. Pašvaldība atbalstīs Rīgas teritorijā atrodamo akreditēto privāto muzeju darbību (piemēram, Lipkes muzeju), novēršot valsts pieļauto kļūdu, ka ar 2025. gadu akreditētie privātie muzeji vairs bāzes finansējumu atsevišķi nesaņem.

2. Izcilība kultūrā

1. Pašvaldība izveidos īpašu budžeta un organizatorisku programmu izcilības atbalstam Rīgas kultūras dzīvē, dodot iespēju dažādu kultūras norišu organizētājiem saņemt nozīmīgu atbalstu konkursā, lai Rīgā varētu regulāri notikt daudzveidīgi, starptautiski nozīmīgi kultūras notikumi. Rīgas pašvaldība nevis gaidīs pieteikumus, bet pati aktīvi uzmeklēs izcilu norišu organizatorus, veidos ilglaicīgas un spēcīgas partnerības, lai nostiprinātu pasaules kultūras dzīvē Rīgas kā Baltijas kultūras dzīves centra lomu.

2. Rīgas pašvaldība nākamā domes sasaukuma laikā īstenos akustiskās koncertzāles uzbūves projektu. Rīga nākamā domes sasaukuma laikā būs iesākusi celt laikmetīgās mākslas muzeju, lai pabeigtu to iespējami ātrā laikā.

3. *Mērķtiecīgs atbalsts Dziesmusvētku kustībai, tautas mākslai un mākslas un mūzikas izglītībai*

1. Rīgas pašvaldība ievērojami palielinās atbalstu Dziesmusvētku kustībai Rīgā, atbalstot koru, deju kolektīvu, pūtēju orķestru, tautas daiļamatu studiju u.c. darbību, paredzot adekvātu finansējumu kolektīvu vadītājiem un personālam.
2. Rīga turpinās atbalstīt mākslas un mūzikas skolu darbību, turklāt stimulēs vispārizglītojošās skolas piedāvāt mākslas un mūzikas interešu izglītību, vienādi un nediskriminējoši atbalstot skolēnus, neatkarīgi no tā, vai tie apmeklē pašvaldības vai privātu interešu izglītības iestādi.

Mājokļu pieejamības plāns

Normatīvais pamats:

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 10. punkts paredz pašvaldības atbildību par palīdzības sniegšanu iedzīvotājiem mājokļa jautājumu risināšanā, kā arī atbildību veicināt dzīvojamā fonda veidošanu, uzturēšanu un modernizēšanu.

Rīgas iedzīvotāju skaits pastāvīgi sarūk nu jau vairāk nekā 30 gadus. Vēsturiski Rīgas pilsēta bija galvenais iekšējās migrācijas galapunkts Latvijas iedzīvotājiem, taču nu jau vairāk nekā 20 gadus iekšējā migrācija ir pārvirzījusies uz pilsētām un novadiem ap Rīgu, veidojot apjomīgu Rīgas metropoles areālu, taču vienlaikus pakāpeniski radot būtiskas izaugsmes problēmas pilsētai. Ilglaicīgi šāds attīstības scenārijs nozīmēs visa metropoles areāla panīkumu (kā to ir pieredzējušas vairākas citas pasaules metropoles, kas pieredzējušas līdzīgu “suburbizāciju”), tāpēc ir pienācis laiks mainīt šo attīstības trajektoriju.

Viens no svarīgākajiem izaicinājumiem pilsētai ir mājokļu sektora attīstība.

Vairākums pilsētas iedzīvotāju dzīvo padomju laikā būvētās daudzdzīvokļu mājās, kuru tehniskais stāvoklis un nākotnes vērtība nav tāda, kas vilinātu tajās apmesties jaunākas paaudzes iedzīvotājus, īpaši jaunus profesionāļus, kuri Rīgai jāpiesaista, lai veidotu te vienu no zināšanu ekonomikas centriem. Rīga ir nozīmīgi iepalikusi padomju laika daudzdzīvokļu ēku energoefektivitātes pasākumos, ja salīdzina ar abām pārējām Baltijas valstu galvaspilsētām un pat vairākām Latvijas valstspilsētām.

Jaunu dzīvokļu māju celtniecība ir nepietiekama, to lielā mērā nosaka gan pārmērīgas birokrātiskas prasības teritoriālajā plānojumā un būvniecībai Rīgas pilsētā (to labi novērtēt, salīdzinot jaunu daudzdzīvokļu māju būvniecības pieteikumu skaitu Pierīgas pašvaldībās, kurās vēl pirms dažiem gadiem nebija pat attīstītāju ieceru šādai būvniecībai), gan vidēji zema, iepretīm būvniecības cenām, potenciālo mājokļu pircēju maksātspēja. Jaunas viendzīvokļu mājas Rīgā top kā individuāli projekti pretstatā Pierīgai, kur joprojām tiek attīstīti kompleksi viendzīvokļu māju “ciemati”. Rīga nav izmantojusi savu teritoriju kā mērķtiecīgu apbūves teritoriju viendzīvokļu māju apbūvei, kaut pilsētas teritorijā ir vairākas šādai attīstībai pateicīgas teritorijas.

Rīgas vēsturiskā centra iedzīvotāju skaits pēdējo 20 gadu laikā ir nozīmīgi sarucis, kas rāda to, ka turīgākā Latvijas vidusšķiras daļa ir mērķtiecīgi izvēlējusies par savu dzīvesvietu “suburbus” ap Rīgu un vēsturiskā centra kā dzīvesvietas pievilcība ir maza. Tas rada secīgi nākamās negatīvās ekonomiskās sekas – pakalpojuma sektora panīkšana pilsētas centrā un tagad arī aizvien pieaugoša tendence arī biroja ēkas būvēt attāli no centra vai pat Pierīgā, nostiprinot negatīvo attīstības spirāli. Izaicinājumiem atbilstoša Rīgas vēsturiskā centra teritoriālā plānojuma neesamība kavē mainīt šo tendenci, pilsētas pašvaldības iestāžu birokrātisms to pastiprina.

Rīgas iedzīvotāju vairuma maksātspējai, bet vienlaikus mūsdienu tehniskajām, energoefektivitātes un estētikas prasībām atbilstošu īres mājokļu pieejamība ir viena no problēmām jaunu profesionāļu piesaistei. Pašvaldība netiek galā arī ar sociālo vajadzību risināšanai nepieciešamajiem mājokļiem.

Mājokļu pieejamības nozīmīga paaugstināšana ir viens no būtiskākajiem priekšnoteikumiem Rīgas izaugsmei un tās vēsturiskās vietas un lomas atjaunošanai Baltijas reģionā.

Plāns:

Rīgā tuvāko četru gadu laikā ir jāuzbūvē vismaz 5000 jauni mājokļi, bet vēl vismaz 1000 padomju laikā būvētām daudzdzīvokļu mājām ir ievērojami jāuzlabo energoefektivitāte. Prioritāri ir jāstimulē Rīgas vēsturiskā centra ēku piemērošana mājokļiem, īpaši stimulējot vidusšķiras iespējas dzīvokli iegādāties īpašumā. Rīga uzsāks īstenot apjomīgu pieejamo īres mājokļu programmu, veidojot to partnerībā ar privātā sektora attīstītājiem.

1. Pieejami mājokļi

Pašvaldība īsteno ambiciozu un aptverošu programmu mājokļu pieejamībai pilsētas teritorijā. Programma ietvers:

- a. Būtisku pieejaas maiņu teritoriālās plānošanas un būvniecības birokrātijā – jebkuri mājokļu projekti saņems atvieglojumus visā plānošanas un būvniecības procesā, bet vēsturiskais centrs viscaur tiks padarīts par pieejamu mājokļu būvniecībai un piemērošanai. Investīcijas mājokļu sektorā tiks atbrīvotas no infrastruktūras uzturēšanas un attīstības nodevas;
- b. Pašvaldība aktīvi uzrunās jau tirgū strādājošus investorus daudzdzīvokļu ēku segmentā, nekavējoties novēršot to identificētās nepilnības un pārvarot jebkurus šķēršļus jaunu objektu celtniecībai;
- c. Atbalsta programma investoriem jaunu mājokļu būvniecībai – *skatīt “Privāto investīciju piesaistes plānu”*;
- d. Īpašu programmu pieejamu, augstas kvalitātes īres mājokļu pieejamībai – Rīgas pilsēta nodrošinās iespēju attīstītājiem piedāvāt daļu no jauno dzīvokļu ēkām pieejamo īres dzīvokļu programmā, kur pašvaldība slēgs trīspusēju līgumu starp izīrētāju un īrnieku, garantējot īres cenu īrniekam, kas nebūtu lielāka par aprēķinātiem izmaksu griestiem, bet izīrētājs saņemtu pašvaldības sniegtu finanšu garantiju attiecīgā apjomā ēkas celšanai nepieciešamajiem finanšu resursiem, tādejādi ievērojami samazinot maksājumu par kredītu un padarot iespējamu zemāku īres cenu. Prioritāte īres līguma iegūšanai būs investoru atbalsta programmu klientiem, kā arī jaunajiem speciālistiem plašā nozarē

- spektrā. Ja programmā nebūs pietiekama privātā sektora interese, sākotnējā fāzē šo programmu var attīstīt kopā ar pašvaldības izveidotu uzņēmumu;
- e. Rīga uzsāks atbalsta programmu mājokļu iegādes pieejamībai, prioritāri kopā ar “Altum”, nevis kā jaunu valsts atbalsta programmu, bet izmantojot citu Eiropas Savienības valstu pieredzi, kas to ir strukturējušas ārpus valsts atbalsta noteikumiem;
 - f. Rīga īpaši uzrunās un stimulēs privāto viendzīvokļa mājokļu attīstītājus attīstīt tam piemērotās teritorijas Rīgas pilsētā, piedāvājot nekustamā īpašuma nodokļa atlaides un citus atbalsta pasākumus.

2. Mērķtiecīgs un pietiekams sociālais atbalsts mājokļu jautājuma risināšanai

Rīga četrus gadus laikā likvidēs rindas uz sociālajiem īres mājokļiem visām likumā paredzētajām atbalsta grupām. Šim nolūkam:

- a. Pašvaldība vienosies ar privātā sektora dzīvokļu īpašniekiem ilgtermiņa īres tiesību izsolē ar lejupejošu soli, tādējādi piesaistot ievērojamu, labas kvalitātes dzīvokļu apjomu, mērķtiecīgi to darot vienmērīgi Rīgas teritorijā, lai neveidotu citās valstīs novērotas nevēlamas sociālas blakusparādības. Tālāk šos dzīvokļus pārvaldīs un attiecīgo grupu klientiem izīrēs pašvaldības atbildīgā iestāde;
- b. Pašvaldība īsteno mērķtiecīgus fiziskās pieejamības nodrošināšanas pasākumus šajos izsolītajos īres dzīvokļos;
- c. Pašvaldība mērķtiecīgi pārveidos jau izveidotās sociālās mājas, stimulējot daudzveidīgu apdzīvotību un sociāliem pakalpojumiem atbilstošu vidi.

3. Atbalsts dzīvojamo ēku energoefektivitātei un esošo dzīvojamo ēku uzlabošanai

1. Rīga turpinās un ievērojami paplašinās atbalstu to daudzdzīvokļu māju dzīvokļu īpašniekiem, kuri piedalās valsts izveidotajā atbalsta programmā daudzdzīvokļu ēku energoefektivitātei. Šo ēku dzīvokļu īpašniekiem būs pieejams pašvaldības finansēts grants visas projekta dokumentācijas sagatavošanā un sociāls atbalsts ēkas remonta līdzfinansējuma izmaksu segšanai maznodrošinātām personām, vecuma pensionāriem, viena vecāka ģimenēm, daudz bērnu ģimenēm un ģimenēm, kas audzina bērnu ar invaliditāti.
2. Rīga uzsāks jaunu dzīvojamo ēku energoefektivitātes programmu, kas būs orientēta nevis uz visas ēkas remontu, bet energoefektivitātes paaugstināšanai būtiskākajiem darbiem (piemēram, jumta nomainīšana, pagrabu hidroizolācija un energoefektivitāte, ēkas gala sienu siltināšana, inženierkomunikāciju nomainīšana, koplietošanas telpu energoefektivitāte utt.). Minētās vajadzības noteiks pašvaldības 100% finansēts energoaudits, bet tālāk mājas remontdarbus finansēs nevis dzīvokļu īpašnieku kopīgi ņemts kredīts, bet mājas energopārvaldnieks – jauns ēkas apsaimniekotāja darbības virziens, pretī dzīvokļu kopībai

sedzot energopārvaldības līgumā noteiktas izmaksas, kas būs daudz mazākas nekā visas ēkas remontam ņemta kredīta izmaksas, turklāt neapgrūtinās dzīvokļu īpašumu ar jaunu kredītu. Energopārvaldnieka izmaksas segs Rīgas kopīgi organizēts ilgtermiņa energoieguldījumu aizņēmums no starptautiskajām attīstības finansēšanas institūcijām. Lai šo procesu iekustinātu, pamatatbildība būs “Rīgas namu pārvaldniekam”, kam pakāpeniski būs jāatstāj brīvam tirgum ēku apsaimniekošanas tirgum, bet jādarbojas kā energopārvaldniekam un energopārvaldnieku kopaizņēmuma organizatoram.

Parku, apstādījumu un dabas teritoriju attīstības plāns

Normatīvais pamats:

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas:

2. punktā noteikts pienākums pašvaldībai gādāt par parku, skvēru un zaļo zonu ierīkošanu un uzturēšanu;
20. punktā pašvaldībai uzdots veicināt dabas kapitāla ilgtspējīgu pārvaldību un apsaimniekošanu;
22. punktā noteikta pašvaldības atbildība veicināt klimata pārmaiņu ierobežošanu un pielāgošanos tām.

Rīga kopš 19. gadsimta beigām ir attīstījies kā parkiem, skvēriem un publiskiem apstādījumiem bagāta pilsēta. To ir nepieciešams saglabāt. Attīstoties jaunām dzīvojamām teritorijām (gan daudzdzīvokļu, gan viendzīvokļu māju), pašvaldībai ir mērķtiecīgi jāveido arī publisko apstādījumu zonas, vienlaikus attīstot arī Rīgai raksturīgo parku un dārzu augstvērtīguma tradīciju.

Klimata pārmaiņas nes aizvien biežāku negaidītu laikapstākļu maiņu, īpaši – liela apmēra nokrišņus, bet arī liela karstuma viļņus. Pilsētas lietusūdens kanalizācijas sistēma nokrišņu pieaugumam nav gatava, bet tās darbu ievērojami atvieglotu plašākas zaļās zonas un apstādījumi, it īpaši Rīgas vēsturiskajā centrā. Koki pilsētas centrā arī samazinātu karstuma iespaidu uz Rīgas centru.

Rīgas teritorijas vēsturiskā attīstība ir devusi Eiropas mērogam unikālu iespēju – pilsētas teritorijā atrodas salīdzinoši plašas aizsargājamas dabas teritorijas. Mērķtiecīga dabas kapitāla attīstība šajās teritorijās dos nākotnes Rīgai savu īpašo šarmu, ļaujot pilsētā sadzīvot intensīvai saimnieciskajai darbībai ar ilgtspējīgām dabas teritorijām.

Plāns:

Rīga tuvāko četru gadu laikā veiks mērķtiecīgus ieguldījumus, lai attīstītu pilsētas “zaļo zonu”. Pilsētas centrā tiks iestādīti tūkstošiem koku, pilsēta atklās jaunus parkus, dārzus vai skvērus jaunajos apdzīvotajos centros. Pilsētas dabas aizsardzības teritorijas tiks attīstītas un vienlaikus rīdziniekiem būs iespēja baudīt tos, vairojot Rīgā gūstamo pieredzi.

1. Rīga – plaukstošu parku, dārzu, skvēru un apstādījumu pilsēta

1. Pašvaldība mērķtiecīgi attīstīs esošos parkus, dārzus un citus apstādījumus, uzlabojot apgaismojumu, izvietojot ievērojami vairāk soliņu, saremontējot celiņus un izvietojot bērnu rotaļu laukumus, sporta publiskās lietošanas infrastruktūru. Pašvaldība stimulēs sporta un kultūras organizāciju, apkaimju aktīvistu, nevalstisko organizāciju un citu aktīvu iedzīvotāju iniciatīvas parku un dārzu ikdienas plašākai izmantošanai.
2. Pašvaldība veidos jaunus parkus, dārzus vai skvērus jaunajos dzīvojamo māju rajonos, ievērojot Rīgas slavējamās tradīcijas parku un dārzu arhitektūrai un uzturēšanai.

3. Pašvaldība mērķtiecīgi attīstīs pilsētas teritorijā esošo jūras un ezeru piekrasti gan nodrošinot iespēju pilsētnieku un tūristu atpūtai, gan kopjot dabas bagātības. Vecāķos, Vakarbuļļos, Bolderājā, Daugavgrīvā, Mangaļsalā pašvaldība veiks kompleksu izpēti par iespēju attīstīt jaunas tūrisma zonas, izmantojot jūras piekrasti kā magnētu.

2. Koki pilsētas ielās

Jau no 2025. gada pilsētas budžetā būs pietiekami resursi koku stādīšanai pilsētas vēsturiskā centra ielās un laukumos. Ielu rekonstrukcijas projektos (*skatīt vairāk "Rīgas ielu, tiltu, pārvadu un citas transporta infrastruktūras sakārtošanas plānu"*) tiks obligāti paredzēti koki un citi ilggadīgie stādījumi.

Pašvaldība veiks pilsētās ielās jau esošo koku un ilggadīgo stādījumu novērtējumu un atjaunos tos.

3. Pilsētas dabas aizsardzības teritorijas

Pašvaldība atjauninās visu tās teritorijā izvietoto dabas aizsardzības teritoriju apsaimniekošanas noteikumus tā, lai nodrošinātu efektīvu iedzīvotāju un saimnieciskās darbības sadzīvošanu ar dabas bagātībām, vairojot pilsētas dabas kapitālu.

Dabas aizsardzības teritorijas pašvaldība padarīs efektīvi pieejamas pilsētas iedzīvotājiem un tās kļūs par tūrisma objektiem, izmantojot pasaules lielajām pilsētām tik reti sastopamo sadzīvošanu starp saimnieciski aktīvu pilsētu un dabas teritorijām.

Efektīvas un labas pārvaldības nodrošināšanas un birokrātijas mērķtiecīgas samazināšanas plāns

Normatīvais pamats:

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. panta piektā daļa nosaka pašvaldības pienākumu savā darbībā ievērot labas pārvaldības principu. Tas ietver atklātību pret privātpersonu un sabiedrību, datu aizsardzību, taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses.

Rīga visu Latvijas pašvaldību vidū ir ieguvusi nemainīgu “slavu” – tā ir lēnākā un birokrātiskākā pašvaldība, kas regulāri ar savu darbību signalizē Rīgas iedzīvotājiem un Rīgā strādājošiem uzņēmējiem, ka tai ir vienaldzīgas viņu intereses un vajadzības. Katrs iedzīvotājs, kurš ir Rīgā vēlējis saskaņot vienkāršus būvdarbus (iestiklot verandu, uzbūvēt saimniecības ēku vai garāžu u. tml.), ar negatīvām emocijām atceras birokrātiskās procedūras. Katrs uzņēmējs, kurš ir Rīgā vēlējis saskaņot uzņēmējdarbībai nepieciešamas atļaujas (saskaņot izkārtņi, āra kafejnīcu u. tml.), jūtas līdzīgi. Rīga aizvien apaug ar jauniem un jauniem noteikumiem, kas padara dzīvi un saimniecisko darbību Rīgas teritorijā aizvien sarežģītāku un nepievilcīgāku.

Turklāt Rīgas pilsētas pārvalde ir izveidota vecmodīgi un resoriski, kur katrs departaments un iestāde dzīvo pats savu dzīvi un nereti strādā pretēji viens otram. Bezgalīgie saskaņošanas procesi, kur privātpersona tiek ievilkta dažādās prasībās, ko izvirza Rīgas iestādes un pašvaldības īpašumā un kontrolē esoši uzņēmumi, ir labs piemērs resoriskajam pārvaldības stilam. Tā nav tikai ārēja izpausme, tā ir dziļi birokrātiska kultūra, kur katra iestāde un pat iestādes struktūrvienība uztver sevi nošķirti viena no otras un tiecas veidot noteikumus, ko izvirza rīdziniekiem, tā, it kā citu iestāžu prasības nepastāvētu. Rīgas domes politiskā un administratīvā vadība nostiprina šo resorismu, nevis vienoti pārvaldot pilsētu, bet ļaujot resoriem pašiem veidot pārvaldības politiku un tikai sekojot Rīgas ierēdņu idejām. Rīgas domes nesamērīgi lielais pašvaldības deputātu skaits tikai stimulē šo pieeju.

Formāli Rīga ir ieviesusi OECD prasībām atbilstošu kapitālsabiedrību pārvaldības politiku, bet praksē uzņēmumiem nav skaidru uzdevumu un nav skaidrs, kādus kvalitātes kritērijus to pārvaldībai ir izvirzījusi pašvaldība un kādi ir tie t.s. nefinanšu mērķi (proti, nav iespējams pateikt, vai to darbība sniedz kādu labumu pašvaldībai un tās iedzīvotājiem).

Rīgas pārvaldība pārdzīvoja laiku, kad to regulāri un bieži skāra korupcijas skandāli. Tomēr koruptīvas darbības joprojām ietekmē Rīgas pašvaldības darbu un labo slavu arī periodā pēc Ušakova domes atlaišanas. Turklāt nav pieļaujams, ka ar vārdiem par korupcijas risku novēršanu tiek aizslēpta pārmēru birokrātiskas pārvaldes ieviešana.

Rīga digitālās pārvaldes jomā ir ievērojami iepalikusi. Atsevišķi interesanti digitalizācijas projekti mijas ar vecmodīgiem digitāliem pakalpojumiem. Rīgas pārvalde nav izmantojusi automatizācijas sniegtās priekšrocības un nav gatava mākslīgā intelekta sniegtajām nākotnes pārvaldības iespējām.

Rīgai ir vajadzīgs radikālas pārmaiņas, lai ieviestu efektīvu, labu pārvaldi. Sākuma posmā būs nepieciešama īpaši aktīva politiskās vadības rīcība, lai salauztu pārmērīgi birokrātisko, resorisko pārvaldības kultūru un pārveidotu Rīgas pārvaldi par efektīvu, godprātīgu un pilsētnieku vajadzībām kalpojošu mehānismu. Rīga būs brīva no korupcijas, birokrātijas un izšķērdības!

Plāns:

Rīgas birokrātisma pamats ir vāja politiska vadība, kas nekad nav izvirzījusi administratīvām iestādēm uzdevumu nopietni samazināt un atteikties no administratīvajām prasībām. Vāja politiskā vadība arī ir atļāvusi izaugt resorismam un vājai pārvaldībai. Izlēmīga vadība nodrošinās birokrātisko procedūru atcelšanu un izbeigs resorismu, ieviešot efektīvu iestāžu sadarbības modeli. Rīdzinieku un Rīgā strādājošo uzņēmumu izaugsmes vajadzības būs Rīgas publiskās pārvaldes prioritāte. Rīgas pašvaldība būs digitālo pārmaiņu pionieris, automatizējot pārvaldi un padarot to daudz vienkāršāku visiem Rīgas iedzīvotājiem.

1. Birokrātisko procedūru atcelšana un birokrātiskā sloga samazināšana

1. Ir aplami iedomāties, ka birokrātiju var samazināt, prasot, lai birokrāti paši nāktu ar dažādu noteikumu atcelšanas vai samazināšanas ierosinājumu. Birokrātiju var samazināt tikai tad, ja politiskā vadība pati ierosina un apstiprina birokrātisko prasību atcelšanu vai samazināšanu. Jaunievēlētais Rīgas mērs prioritārā kārtā katrā Rīgas domes sasaukuma pirmā gada domes sēdē nāks ar savu priekšlikumu vismaz vienas birokrātiskas prasības atcelšanai un vismaz viena birokrātiskās saskaņošanas termiņa samazināšanu.
2. Jaunās pieejas prioritāte pirmajam gadam būs visas procedūras, kas apgrūtina jaunas, apjomīgas privātas investīcijas Rīgas pilsētā. Otrajā un turpmākajos gados šai darbā palīdzēs veiktie priekšdarbi Rīgas pašvaldības procesu digitalizācijai un automatizācijai.
3. Taču būtiskākais darbs būs atteikšanās no tādām procedūrām, kas vispār nav nepieciešamas. Tas ilgtermiņā samazinās birokrātisko slogu visvairāk un ir visefektīvākais līdzeklis arī administratīvo darbinieku skaita samazināšanai. Piemēram, pārskatot Rīgas pašvaldības komisiju darbu, atteikties no deputātu iesaistes administratīvu lēmumu pieņemšanā.

2. Resorisma izbeigšana Rīgas pārvaldē

1. Rīgas domē tiks ieviests vispārējs princips, ka tā ir nevis privātpersonas atbildība saņemt visu nepieciešamo valsts un pašvaldības iestāžu saskaņojumu, bet, pirmkārt, jebkurš saskaņojums

citas iestādes izdotam lēmumam būs īpaši jāpamato, un, otrkārt, pati iestāde iegūs nepieciešamos saskaņojumus.

2. Rīgas pilsētas iestādēm un uzņēmumiem tiks noteikts pienākums visus saskaņojumus izdot nedēļas laikā. Par šī termiņa kavējumu iestādes vadītājs personiski atbildēs Rīgas mēra priekšā.
3. Rīgas administratīvā struktūra tiks mainīta, pakāpeniski izbeidzot kultūru, ka iestādes uzlūko viena otras pārvaldītus procesus kā ar savu darbu nesaistītus. Sadarbības nenodrošināšanu un birokrātiskas atrunas par ilgu nepieciešamu saskaņošanu uzskatīs par pierādījumu iestādes vadītāja nespējai pildīt savus amata pienākumus.
4. Tiks mainīta Rīgas domes komiteju struktūra tā, lai veicinātu starpdepartamentu un starpiestāžu uzraudzību no politisko amatpersonu puses. Rīgas mēra vietnieku atbildība būs visus departamentus skaroši attīstības jautājumi un tiem būs pilnvaras un atbildība nodrošināt izaugsmi attiecīgajos jautājumos. Rīgas dome rosinās samazināt deputātu skaitu Rīgas domē, lai rādītu priekšzīmi administratīvo izmaksu samazināšanā.

3. Korupcijas novēršana

1. Korupcijas novēršanas process Rīgas domē ir izveidots par vēl vienu birokrātisku procedūru – iestādēm prasa plānus, par tiem regulāri atskaitās, bet pamata iemesls korupcijai – pārspīlēts birokrātisms, kas rada motivāciju meklēt iespēju apiet birokrātiskās prasības – netiek risināts. Izlēmīga, politiskās vadības veikta birokrātijas apkarošana samazinās korupcijas iemeslus.
2. Esošais domes sastāvs Ušakova laikā uzplaukušo korumpēto iepirkumu sistēmu centās risināt ar iepirkumu centralizāciju, kuras rezultātā iepirkumu veikšana ir kļuvusi ļoti lēna un dome netiek galā ar funkciju izpildi. Lēnas iepirkumu sistēmas vietā vajag ātru un efektīvu lēmumu pieņemšanu, kur individuāli noteiktus, apstrīdamus kvalifikācijas kritērijus aizstāj regulāra, publiska, augsti caurskatāma kvalifikācijas pārbaudes sistēma un ātra iepirkumu sistēma ar kvalificētiem pretendentiem. Maksimāli plaši jālieto elektroniskā iepirkumu sistēma.
3. Administratīvās iestādēs jāvalda nulles korupcijas kultūrai, kur atklāta un aktīva komunikācija ar uzraugāmajiem uzņēmumiem un personām iet roku rokā ar augstu godaprātu un uzticēšanos.

4. Digitālā pārvalde Rīgā

1. Rīgas pilsētas pārvaldei no atpalcēja digitālajos pakalpojumos ir jāklūst par īstu Baltijas reģiona līderi digitalizācijā. Izpilddirektora vadībā ir jāveic visu procesu gudra digitalizācija – atsakoties no nevajadzīgiem procesiem un visos gadījumos kā prioritāru

izvirzot automatizāciju. Proti, iestādes noformulē precīzus lēmuma pieņemšanas kritērijus un paredz automātisku lēmumu pieņemšanu, pēc iespējas pat bez iesnieguma.

2. Visi Rīgas reģistri, kas vēl nav digitāli, ir jādigitalizē. Visiem pakalpojumiem iedzīvotājiem ir jābūt pieejamiem e-pakalpojumu veidā.
3. Rīgas pašvaldībai ir jābūt savai mākslīgā intelekta ieviešanas stratēģijai, kuras pamatuzdevumam jābūt administratīvā sloga samazināšanai.
4. Rīgas pašvaldībā mērķtiecīgi jāizglīto pašvaldības darbinieki digitālās tehnoloģijās un jāprasa no ikviena tādas lietot iespējami plaši.
5. Rīgas pašvaldībai digitālās prasmēs jāizglīto arī iedzīvotāji, īpaši tie, kuri ir digitālās plaissas otrajā pusē. Mērķtiecīga sadarbība ar privāto sektoru un nevaldības organizācijām (īpaši tām, kas strādā ar sociālo, izglītības un jaunatnes jomām) var nodrošināt efektīvu šīs pieejas efektu, padarot Rīgu par digitālu lielpilsētu.

Privāto investīciju piesaistes plāns Rīgas pilsētai

Normatīvais pamats:

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas:

10. punkts nosaka pašvaldības pienākumu veicināt dzīvojamā fonda veidošanu, uzturēšanu un modernizēšanu.
12. punkts nosaka pašvaldības pienākumu sekmēt saimniecisko darbību pašvaldības administratīvajā teritorijā un sniegt tai atbalstu.
13. punkts nosaka pašvaldības tiesības izsniegt atļaujas un licences komercdarbībai;
15. punkts nosaka pašvaldības tiesības un pienākumu saskaņā ar pašvaldības teritorijas plānojumu noteikt zemes izmantošanu un apbūvi.

Rīgas vairāk nekā 800 gadu vēsture ir demonstrējusi lielu ražojošo un pakalpojumu nozaru daudzveidību, ekonomisko atvērtību un inovatīvu, īsteni uzņēmīgu garu. Rīgas loma vienmēr ir pārsniegusi pilsētas robežas, tā ir bijusi un ir Latvijas ekonomikas motors. Rīgas ekonomika ir būtiskākā Latvijas ekonomikas daļa. Te koncentrējas lielākais vietējo un ārzemju investīciju apjoms, te strādā lielākā daļa privātā sektora augsti kvalificēto darbinieku.

Kādreiz Rīga bija arī galvenais Baltijas ekonomikas centrs, taču šobrīd Rīga ir zaudējusi šo lomu. Uzņēmumi, kas darbību izvērs vairākās Baltijas valstīs, arvien biežāk savu centrālo biroju juridiski un ekonomiski izvieto citu Baltijas valstu galvaspilsētās. Rīgas centrā, salīdzinoši ar Viļņu un Tallinu, lēnīgi top jaunas biroju ēkas, jaunas rūpnieciskās investīcijas pilsētas teritorijā ir retums. Rīgas osta gadiem ilgi ir strādājusi pamatā kā Krievijas enerģētisko resursu kravu apkalpotājs, tagad osta ir tukša un neatrod savu vietu jaunajā ekonomikā.

Pilsētā strādājoši uzņēmumi kritizē Rīgas lēno teritoriālā plānojuma procesu, augsto birokrātiju dažādu atļauju saņemšanā un acīmredzamu pilsētas vadības un ierēdņu vienaldzību pret reālajā ekonomikā strādājošo vajadzībām. Rīga ir pilnīgi zaudējusi konkurences cīņā ar Pierīgas pašvaldībām kā dzīvesvieta, tagad tā palēnām zaudē savas priekšrocības arī kā biznesa centrs un investīciju galamērķis. Biroja ēkas nu jau ceļ Mārupē un Dreiliņos, rūpnīcas un loģistikas centri top Ādažos, Jaunmārupē, Ulbrokā, Ķekavā un Salaspilī. Tā rezultātā Rīga ir vienīgā Baltijas valstu galvaspilsēta, kur iedzīvotāju skaits turpina sarukt.

Rīga koncentrē vērā ņemamu intelektuālo potenciālu, trīs vadošās Latvijas universitātes, vadošās privātās augstskolas, ievērojamu zinātnisko institūciju skaitu. Tomēr reālā Rīgas sadarbība un atbalsts zināšanu komercializācijai un augstākās izglītības potenciāla izmantošanai Rīgas ekonomikas attīstīšanai ir bijis tikai formāls. Tiek parakstīti skanoši memorandi, bet darbi neseko.

Tikai pēdējos gados Rīga ir izveidojusi speciālam uzdevumam veltītu publisko aģentūru – Rīgas investīciju un tūrisma aģentūru (RITA). RITA panākumi ir bijuši ierobežoti, ja salīdzina ar līdzīgu pienākumu pildītājiem, piemēram, Viļņā un Tallinā. Lielā mērā to ir noteicis arī tas fakts, ka Rīgas

investīciju piesaistes plāni ir ļoti vispārīgi un neņem vērā radikālās izmaiņas investīciju vidē, ko ir nesis 2022. gada 24. februāra Krievijas pilna mēroga iebrukums Ukrainā.

Plāns:

Rīgas pilsēta atgūs savu agrāko lomu un slavu, tā kļūs par Baltijas ekonomiskās dzīves centru. Rīgas pašvaldība kļūs nevis par investīciju uzraugu, bet par investīciju dzinuli. Katrs investors Rīgai ir svarīgs, bet īpaši nozīmīgi ir vietējie investori, kuriem Rīga ir pakāpiens pasaules iekarošanai.

Rīga būs zināšanu eksporta centrs, pašvaldība nodrošinās vai atbalstīs tam visus nepieciešamos publiskos pakalpojumus. Rīga būs inovāciju centrs un pašvaldība rādīs priekšzīmi kā pirmais Rīgā tapušu inovāciju izmēģinātājs un ieviesējs.

Mūsu plāns paredz Rīgas atdzimšanu jaunajā pasaules zināšanu, tehnoloģiju un nākotnes ekonomikā.

1. Investīciju prioritātes un pakalpojumu grozs investoram

1. Rīgas pilsētas investīciju piesaistes politika tiks radikāli pārveidota, nosakot skaidras investīciju piesaistes prioritātes, kas būs eksportējoši rūpniecības un starptautisko pakalpojumu, īpaši zinātņietilpīgu preču un pakalpojumu eksporta uzņēmumi. Rīga īpaši atbalstīs investīcijas, kas galvaspilsētai piesaistīs augsti kvalificētu darbaspēku un veidos Rīgu par Baltijas ekonomikas centru. Rīgas galvenā prioritāte būs vietējas investīcijas.
2. Katram investoram pašvaldība piedāvās pakalpojumu grozu, kas aptvers:
 - a. Konkrētā investora vajadzībām pieskaņotus nekustamā īpašuma attīstības projekta priekšlikumus, vai nu piedāvājot tirgū esošus piedāvājumus vai savedot ar attīstītājiem, kas gatavi šādus vajadzībām pieskaņotus risinājumus sagatavot.
 - b. Īpaši paātrinātu teritoriālā plānojuma precizējumu procesu, ja tādi ir nepieciešami.
 - c. Īpaši paātrinātu būvatļaujas saņemšanas, tehnisko noteikumu saņemšanas un būvprojekta saskaņošanas procesus, ja tādi ir nepieciešami.
 - d. “Rīgas Ūdens”, “Rīgas Siltums” pieslēgumus, izpildot kritērijus, bez papildus izmaksām. (*Par komunālo pakalpojumu pieslēgumu programmu skatīt “Komunālo pakalpojumu pieejamības un kvalitātes paaugstināšanas plānā”*).
 - e. Atbalstu no īpaši izveidota pašvaldības investīciju atbalsta fonda pievadceļu un citas infrastruktūras izveidošanai un pieslēgšanai.
 - f. Atbalstu no īpaši izveidotas pašvaldības programmas pieaugušo izglītībai, kas vērsta uz apmācību attiecīgā investora izveidotā ražotnē vai pakalpojumu centrā.
 - g. Atbalstu pieejai topošajam Rīgas Zinātņu un tehnoloģiju parkam.
 - h. Darbinieku pieeju pieejamu mājokļu fondam. (*Par mājokļu pieejamības programmām skatīt “Mājokļu pieejamības plānā”*).

3. Atbildība par investoru piesaistes stratēģiju un tās izpildi būs personiski Rīgas mēram. Pakalpojumu grozs tiks regulāri pārskatīts, investori pastāvīgi uzklausi un visām Rīgas iestādēm un pašvaldības uzņēmumiem būs skaidri uzdevumi investoru atbalstam. Uzdevumu neizpilde automātiski nozīmēs amatpersonu rotācijas.

2. Rīgas zinātņu un tehnoloģiju parks

1. Rīga sagatavos un kopā ar visām trim Rīgā esošajām universitātēm realizēs ambiciozu Rīgas Zinātņu un tehnoloģiju parka (ZTP) projektu – netālu no universitātēm un “Rīgas zināšanu jūdzes” tiks izveidots zināšanu komercializācijas centrs, tehnoloģiju start-up inkubatori, eksperimentālo laboratoriju un ražotņu centrs.
2. ZTP nodrošinās zinātnietilpīgus pakalpojumus uzņēmumiem visā Rīgas teritorijā, vairojot Rīgas pievilcību jauno tehnoloģiju investoru acīs.

3. Administratīvo šķēršļu likvidēšana

Pašvaldība likvidēs administratīvos šķēršļus uzņēmumiem Rīgas teritorijā. Iestāžu primārais uzdevums un darba rezultātu mēraukla būs nevis uzraudzība, bet investīciju un uzņēmējdarbības atbalstīšana.

(Pasākumi administratīvo šķēršļu mazināšanai ir aplūkoti “Birokrātijas samazināšanas un labas pārvaldības plānā”.)

4. Atbalsts katram uzņēmējam

Pašvaldības iestādēm būs jauns uzdevums – katrā apkaimē noskaidrot uzņēmēju viedokli par nepieciešamajiem uzlabojumiem, lai uzņēmēju darbs būtu vieglāks. Šīs idejas īstenos mērķtiecīgos plānos, informējot attiecīgo ideju autorus par termiņiem un dodot iespēju sekot idejas realizācijas efektivitātei. Minētais process būs centralizēti organizēts un Rīgas mērs personiski sekos līdzī, lai izteiktās idejas nepazūd birokrātijas gaitēnos.

Sabiedriskā transporta attīstības plāns

Normatīvais pamats:

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 19. punkts nosaka pašvaldības pienākumu organizēt sabiedriskā transporta pakalpojumus.

Sabiedriskā transporta sistēma Rīgā ir pakāpeniski izveidota, ņemot vērā pilsētas teritorijas apdzīvotības pārmaiņas. Pēdējās desmitgadēs gan būtisku pārmaiņu maršrutu tīklā, kas ņemtu vērā tās izmaiņas, kas ir notikušas saistībā ar intensīvā privātā transporta pieaugumu Rīgas metropoles areālā, diemžēl nav notikušas. Ignorēšanas un savstarpējas vainas novelšanas starp pilsētas, Pierīgas novadu pašvaldībām un valsts iestādēm sekas ir sabiedriskā transporta nepietiekama izmantošana un masveidīgs privātā transporta pieaugums, kas ievērojami palielina sastrēgumu risku, rada negatīvas sekas videi un iedzīvotāju veselībai un ilglaicīgi samazina pievilcību dzīvot Rīgā.

Jauni sabiedriskā transporta maršruti top maz, bet jauni maršruti, kas izmantotu dabisko sabiedriskā transporta mugurkaulu – sliežu transportu (it īpaši Rīgas apstākļos – tramvaji), faktiski netop nemaz. Idejas savienot jaunas Rīgas apkaimes un centru ar tramvaju un, vēl jo vairāk, idejas savienot Pierīgas apdzīvotības centrus un Rīgu ar sliežu transportu, īpaši tramvaju, paliek tikai ideju līmenī.

Ušakova laika saimniekošana pašvaldības uzņēmumā “Rīgas satiksme” ir atstājusi to ar milzīgu kredītu nastu un Rīgas satiksmes dotācija ir viens no lielākajiem pašvaldības ikgadējiem izdevumu posteņiem. Valsts budžeta regulējums šobrīd “Rīgas satiksmei” “pieskaita” valsts un pašvaldību budžetam, kas nozīmē, ka jaunas “Rīgas satiksmes” investīcijas tiek uzskatītas par valsts parādu palielinošām. Praksē tas ir rezultējies tajā, ka “Rīgas satiksmes” attīstība ir iespējama tikai Eiropas fondu finansētos projektos vai attiecīgi pašvaldībai samazinot investīcijas citos, pašvaldības attīstībai nozīmīgos virzienos. Rīgas pilsēta (kopš šaubīgajiem darījumiem ar mikroautobusu satiksmei) nav izmantojusi iespēju pašvaldības organizētos sabiedriskā transporta pārvadājumos iesaistīt privāto sektoru, kas varētu vairojot konkurenci un nodrošināt iespēju ātri un bez negatīvas ietekmes uz valsts parādu realizēt sabiedriskā transporta attīstības projektus, piemēram, jaunus tramvaja savienojumus, plašākus savienojumus ar Pierīgas pašvaldībām utt.

Rīga faktiski neizmanto savienojumus ar otru sliežu transportu pilsētā – vilcienu. “Vivi” un “Rīgas satiksmes” maršruti un laika plānojums nav saskaņoti. Gadiem ilgi nav vienošanās par vienotu biļeti, 2025. gadā tikai iesākas pilotprojekts. Rīgas domes vadības lepošanās par labām attiecībām ar valdību praktiskos darbos, kas skar rīdzinieku ērtības un labklājību, izrādas tukši vārdi.

Pilsētas pašvaldībai likumā ir noteikts pienākums izveidot un uzturēt sabiedriskā transporta pieturvietas. Praksē šis domes sasaukums pavadīja gadiem ilgās procedūrās, lai izvēlētos nojumes

transporta pieturvietām. Nemākulīga pārvaldība nozīmē neērtības rīdziniekiem. Pieturvietās joprojām ir nepietiekams soliņu skaits.

Pašvaldība arī vāji tiek galā ar sabiedriskā transporta tīrības nodrošināšanu un ar darbu ar tādiem pasažieriem, kuri ar savu personiskās higiēnas trūkumu rada būtiskas neērtības citiem pasažieriem. Nozīmīgo resursu, ko pašvaldības uzņēmus un pašvaldība (pašvaldības policija) velta bezbiļetnieku fiziskai kontrolei, varētu virzīt uz kontroli darbā ar šādiem sabiedriskā transporta lietošanas noteikumu pārkāpējiem.

Viens no mazāk regulētajiem sabiedriskā transporta veidiem, kas atstāj negatīvu ietekmi uz Rīgu kā tūrisma galavirzienu, ir taksometru satiksme starp Rīgas lidostu un pilsētas centru. Regulāras sūdzības par pasažieru krāpšanu un Rīgas pilsētas amatpersonu atrunāšanās, ka tas ir ārpus viņu kontroles, vairo neticību par valsts un pašvaldību spēju nodrošināt kārtību šajā pārvadājumu virzienā.

Plāns:

Sabiedriskā transporta attīstības faktiskā ignorēšana ir jāpārtrauc. Pilsēta īsteno apjomīgu izaugsmes stratēģiju, izplānojot un uzsākot ieviest jaunas tramvaja līnijas, integrējot pasažieru vilciena pārvadājumus vienotā sistēmā, attīstot savienojumus ar Pierīgas novadiem un nodrošinot pasažieriem braukšanas maksas atvieglojumus.

1. Tramvajs un pasažieru vilciens – sabiedriskā transporta mugurkauls un attīstības pamats

1. Rīga ne tikai vārdos, bet darbos izvirzīs tramvaju un pasažieru vilcienu par sabiedriskā transporta mugurkaulu. Pilsētas iestādes saņems uzdevumu sagatavot jaunus projektus tramvaja līnijām, kas savienotu centru ar apkaimēm, kuras pagaidām vēl nav savienotas ar pilsētas centru ar tramvaja vai citu sliežu transporta satiksmi, un arī ar Pierīgas novadu centriem, kas ir salīdzinoši tuvu Rīgai. Politiski nav šaubu, ka Rīgas domes vadība varēs vienoties un vienosies ar Pierīgas pašvaldībām. Ja Satiksmes ministrija vai “Pasažieru vilciens” kavēsies strādāt kopā ar pilsētas pašvaldību, Rīgas dome rīkosies pati un lems par efektīvākajiem sliežu transporta izmantošanas risinājumiem.
2. Jaunie projekti tiks pieteikti kā pilsētas transporta sistēmas prioritātes gan Eiropas fondu finansējumam, gan starptautiskajām attīstības finansēšanas institūcijām (EIB, ERAB, NIB utt.), gan tiks sagatavoti kā iespējami privāti-publikās partnerības projekti. Proti, pilsētas pašvaldība beigs gaidīt, ka “atnāks” labas, tieši pilsētai piemērotas finansēšanas iespējas, bet tā vietā aktīvi ambiciozi attīstīs pašvaldības sabiedriskā transporta sistēmas un vispār transporta sistēmas mugurkaulu.
3. Pašvaldība ievērojami palielinās tramvaju reisu skaitu, nodrošinot pasažieru ērtības un savienojumus.

4. Pašvaldība negaidīs “Rīgas satiksmes” finansēšanas problēmu atrisinājumu, bet aktīvi atklātā un caurskatāmā procedūrā piesaistīs tramvaja un cita sliežu transporta attīstības projektos privātus partnerus, paredzot ilglaicīgus un stabilus iesaistes noteikumus un nodrošinot vienādus pasažieru pārvadājumu atbalsta noteikumus pilsētas teritorijā.

2. Pasažieru ērtības – biežāki pārvadājumi, jauni un savienoti maršruti, ērtas pieturvietas un drošs transports

1. Ērtības pasažierim būs Rīgas sabiedriskā transporta pārvaldības sistēmas pirmais un galvenais uzdevums. Biežāki pārvadājumi, ērti savienoti maršruti, viedie luksofori, komfortablas pieturvietas un drošība transportlīdzekļos – tās būs prioritātes.
2. Rīgas pašvaldība beidzot izveidos vienotu maršrutu un reisu pārvaldības sistēmu, nodrošinot reisu savietotību un ērtus reisu laikus. Efektīvi strādās vienota biļete, arī pasažieru pārvadājumos pa dzelzceļu.
3. Reisu skaits kopumā tiks palielināts, efektīvi reaģējot uz pasažieru pieprasījumu. Maršrutu tīkls tiks saplānots tā, lai ņemtu vērā sabiedriskā transporta mugurkaula (tramvaja un pasažieru vilciena) attīstību un plānojumu.
4. Rīgas pilsēta pāris gadu laikā sakārtos visas pieturvietas tā, lai tās būtu pasažieriem ērtas un ar pietiekamu soliņu skaitu.
5. Pilsētas pašvaldība attīstīs sabiedriskā transporta pakalpojumu, piesaistot atklātā un caurskatāmā procedūrā privātus partnerus, kas ievērojami paātrinās uzlabojumu ieviešanu.
6. Rīgas pilsēta nodrošinās drošu pārvietošanos sabiedriskajā transportā, tai skaitā mazinot pasažieru saskarsmi ar personām, kuras nerūpējas par personisko higiēnu, atrodas smagā alkohola vai citu apreibinošu vielu ietekmē vai apdraud citus pasažierus.
7. Rīgas pilsēta vairs negaidīs uz nemākulīgiem Satiksmes ministrijas manevriem lidostas taksometru pakalpojumu sakārtošanā, bet to ātri atrisinās kopā ar Mārupes novada pašvaldību, ieviešot atsevišķu licenčēšanas un uzraudzības zonu un stingri sodot krāpniekus.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamības paaugstināšanas un kvalitātes uzlabošanas plāns

Normatīvais pamats:

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas:

9. punkts nosaka pašvaldības atbildību nodrošināt iedzīvotājiem atbalstu sociālo problēmu risināšanā, kā arī iespēju saņemt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus;

6. punkts uzdod pašvaldībai gādāt par iedzīvotāju veselību — organizēt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību.

Rīgas iedzīvotāju vajadzības pēc sociālās palīdzības un sociālajiem pakalpojumiem paliek aizvien kompleksākas - iedzīvotāju vidējais vecums pieaug, pieaug arī iedzīvotāju skaits, kuriem objektīvu apstākļu dēļ nepieciešams pašvaldības atbalsts. Pēdējos gados Latvijas ekonomika ir stagnējusi, tas ir radījis arī sociālas sekas, ko nāksies risināt arī nākamā sasaukuma Rīgas domei.

Tomēr daudzas sociālās problēmas ir ilglaicīgas – piemēram, sociālo pakalpojumu nepietiekamais apjoms, kas noved pie nepieciešamības gaidīt rindā, lai pakalpojumu saņemtu. Rīgas domes atbildīgā iestāde ir mērķtiecīgi strādājusi, lai nodrošinātu daudzveidību sniegtajos pakalpojumos, piesaistot nevalstiskos un privātos pakalpojumu sniedzējus. Jāuzteic iestādes gatavība slēgt Valsts pārvaldes iekārtas likumā paredzētos deleģēšanas līgumus (šajā segmentā ir ievērojams uzlabojums, salīdzinot ar situāciju, kāda bija pirms pieciem gadiem), kas partneriem ļauj rēķināties ar noteiktu sniedzamo pakalpojuma apjomu un izmaksu segšanas mehānismu, tomēr šajā jomā vēl ir iespējams tālāks progress. Nevalstisko organizāciju un privāto partneru aizvien plašāka iesaiste sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanā dotu Rīgas pašvaldībai iespēju sasniegt visdažādākās sociālā riska grupas un palīdzēt tiem, kam nepieciešams, daudz pilnvērtīgāk. Šāda organizatoriska pieeja ļautu koncentrēt misijas organizācijās kompetentus darbiniekus, kuri ilglaicīgi spētu ievērojami nostiprināt sociālā darba kvalitāti Rīgā un caur to arī Latvijā.

Sociālā darba profesionāļi (gan pašvaldības, gan partnerorganizāciju nodarbinātie) esošajā vienotajā atbildības sistēmā ir novērtēti nepamatoti zemi, ņemot vērā aizvien pieaugošās profesionālās prasības, bieži vien īpaši smagos darba apstākļus un lielo atbildību. Tas vairo riskus, ka pakalpojumi un palīdzība netiks sniegta laikā un pietiekamā apjomā.

Pašvaldība aktīvā veidā ir iesaistījusi veselības aprūpes pakalpojumu tirgū, ar savām kapitālsabiedrībām ietekmējot pakalpojumu tirgu. Tomēr nav skaidri principi līdzdarbībai tirgū – pašvaldības veselības aprūpes iestādes bieži vien dara tieši to pašu, ko jau dara valsts un privātie pakalpojumu sniedzēji, toties jomās, kur tiešām būtu vajadzīga pašvaldības iesaiste (būtiskas daļas pakalpojumu pieejamības finansiāls atbalsts, tādu pakalpojumu, kā piemēram, paliatīvā aprūpe pieejamība Rīgas teritorijā vispār), pašvaldība un tās īpašumā esošās veselības aprūpes kapitālsabiedrības bieži vien ir inertas.

Plāns:

Rīgas pašvaldība turpinās veidot un attīstīt izvērstu sociālā atbalsta sistēmu, mērķtiecīgi iesaistot nevalstiskās organizācijas un uzņēmumus, piedāvājot nediskriminējošu pieeju, tādējādi nodrošinot daudzveidību, augstu kvalitāti un plašu pieejamību. Rīgas pašvaldība palīdzēs rīdziniekiem, lai tiem būtu pieejami veselības aprūpes pakalpojumi, darot to visefektīvākajā iespējamā veidā, nebojājot konkurenci un atbalstos privātas investīcijas veselības aprūpes sektorā, proti, piedāvājot atbalstu rīdziniekiem neatkarīgi no pakalpojuma sniedzēja dibinātāja statusa.

1. Izbeigtas rindas uz sociālajiem pakalpojumiem, plašāks sociālo pakalpojumu klāsts

1. Rīgas pašvaldība būtiski mainīs sociālo pakalpojumu sniegšanas sistēmu, paredzot būtiski lielāku nevalstisko organizāciju un uzņēmumu iesaisti. Pašvaldība noteiks kvalitātes standartus un kontrolēs to ievērošanu, kā arī finansēs vai līdzfinansēs attiecīgu pakalpojumu pieejamību, balstoties uz reālo pieprasījumu un prioritizējot izmaksu ziņā efektīvākos risinājumus. Minētie noteikumi tiks apstiprināti ilgtermiņam (10 gadiem), paredzot atbilstošu izmaksu pārskatīšanas mehānismu, kas garantēs pakalpojumu sniedzēju darbu un veicinās motivāciju plašam nevalstisko un privāto pakalpojumu sniedzēju lokam piedalīties. Ar šo pieeju īsā laikā ir iespējams likvidēt rindas, piemēram, uz pansionātiem vai aprūpes pakalpojumu mājās.
2. Vienlaikus Rīga plaši praktizēs ilgtermiņa (uz laika periodu vismaz pieci gadi) deleģēšanas līgumus noteiktu klientu vajadzībām domātu sociālo pakalpojumu sniegšanā, ievērojami palielinot pakalpojumu apjomu un paredzot atbilstošu ikgadējo izmaksu pārskatīšanas mehānismu, kas garantē attiecīgo nevalstisko organizāciju vai uzņēmumu darbības izmaksu segšanu un attīstību. Šī pieeja ievērojami paātrinās sociālo pakalpojumu rindu likvidāciju, kā arī veicinās sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības mērķtiecīgumu un kvalitāti, bet jo īpaši – pakalpojumu atbilstību dažādu klientu grupu patiesajām vajadzībām.
3. Pašvaldība veiks sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu vajadzību regulāru izvērtējumu, atbilstoši koriģējot pakalpojumu grozu.
4. Pašvaldība pārskatīs un palielinās sociālā darba profesionāļu atalgojumu gan pašvaldības iestādēs, gan nevalstiskajās organizācijās un uzņēmumos nodarbinātajiem, kas sniedz pašvaldības finansētus sociālos pakalpojumus, lai nodrošinātu atlīdzību, kas atbilstu minētās profesijas prasībām un Rīgas pašvaldība pārtrauktu zaudēt konkurencē par profesionāļiem citām pašvaldībām.
5. Rīga ātri likvidēs rindas uz sociālajiem mājokļiem, izmantojot konceptuāli jaunu, citu pieeju, kas nodrošinās ātru ievērojama skaita jaunu mājokļu pieejamību sociālā atbalsta sniegšanai likumā noteiktajām sociālā atbalsta grupām (*par šo vairāk “Mājokļu pieejamības plānā”*).

2. Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošana

1. Rīgas pašvaldība uzsāks mērķtiecīgu atbalsta programmu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā – identificētajās jomās, kur ir lielākais nesegtais pieprasījums pēc valsts finansētiem pakalpojumiem, sākotnēji īpaši ambulatorajos pakalpojumos un izmeklējumos, Rīgas pašvaldība līdzfinansēs ar ilglaicīgi garantētu līdzmaksājumu šo pakalpojumu pieejamību rīdziniekiem, tādējādi sekmējot atbilstošo speciālistu piesaisti. Līdzmaksājums tiks piesaistīts konkrētam rīdziniekam un to varēs izlietot pie jebkura pakalpojuma sniedzēja, kas sniedz šo valst finansēto pakalpojumu. Īpaša prioritāte šajā jomā būs veselības aprūpes pakalpojumiem bērniem.
2. Rīga uzdos savā īpašumā esošajām veselības aprūpes iestādēm koncentrēties tikai uz tādu pakalpojumu sniegšanu, kas objektīvi nav pietiekamā apjomā pieejami Rīgas teritorijā. Konkurences kropļošana tiks izbeigta nekavējoties.

Sporta, aktīva dzīvesveida un labas atpūtas veicināšanas plāns

Normatīvais pamats:

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas:

6. punkts nosaka pašvaldības atbildību īstenot veselīga dzīvesveida veicināšanas pasākumus;

7. punkts uzdod pašvaldībām veicināt sporta attīstību, tostarp uzturēt un attīstīt pašvaldības sporta bāzes, atbalstīt sportistu un sporta klubu, arī profesionālo sporta klubu, darbību un sniegt atbalstu sporta pasākumu organizēšanai.

Rīgas iedzīvotāju veselības rādītāji diemžēl nav tie labākie. Īpaši satraucoši ir dati, kas apliecina, ka pieaug to Rīgas bērnu īpatsvars, kuriem ir liekais svars, un atbilstoši pasliktinās arī citi bērnu veselības rādītāji. Ievērojamam skaitam bērnu nav regulāru fiziski aktīvu nodarbību ārpus skolas sporta stundām.

Vēl nepatīkamāka situācija ir ar pieaugušo fizisko aktivitāti. Pieaugušo vairums nesporto, kas atstāj iespaidu uz veselības rādītājiem un veselīgi nodzīvotajiem dzīves gadiem, bet novecojošā sabiedrībā, kāda diemžēl ir Rīgā, tas arī negatīvi ietekmē ekonomisko aktivitāti. Turklāt Rīgā, tāpat kā visā Latvijā, diemžēl ir nozīmīgas problēmas ar atkarībām un citiem veselību negatīvi ietekmējošiem iedzīvotāju dzīvesveida paradumiem.

Rīdzinieku pieprasījums pēc veselīgam dzīvesveidam atbilstošām aktivitātēm gan ievērojami pieaug, ja pašvaldība piedāvā atbilstošas iespējas.

Plāns:

Rīgas iedzīvotāju iespējas nodarboties ar sportu vai vienkārši būt fiziski aktīviem nākamajos četros gados ievērojami pieaugs, pašvaldībai sadarbībā ar privāto sektoru piedāvājot daudzveidīgas iespējas. Pašvaldība ar mērķtiecīgu darbību veicinās motivāciju rīdziniekiem būt fiziski aktīviem. Rīga īstenos veselīgu un aktīvu dzīvesveidu stimulējošu programmu.

1. Sports un fiziskas aktivitātes

1. Rīgas pašvaldība turpinās gan pati attīstīt nepieciešamo sporta infrastruktūru, gan arī atbalstīs privātās iniciatīvas, kas stimulēs sporta infrastruktūras izveidi. Liela uzmanība būs veltīta, lai veidotu visiem rīdziniekiem pieejamu, īpaši ārā izvietotu, sporta un aktīva dzīvesveida infrastruktūru, tai skaitā, finansiāli atbalstot privātas iniciatīvas publiski pieejamai infrastruktūrai. Visi jau izveidotie pirmsskolu, skolu un sporta skolu sporta laukumi vai citur tiks padarīti atvērti un būs pieejami rīdziniekiem ārpus sporta stundu un nodarbību norises laika. Rīgas pašvaldība strādās pie bērnu peldētprasmes, palielinot pieejamās peldēšanas nodarbības skolas vecumā.

2. Pašvaldība dos iespēju visiem bērniem nodarboties ar sportu ārpus skolas sporta stundām. Jebkura rīdzinieku bērna sportošana atbilstošā kārtībā apstiprinātā sporta interešu izglītības programmā tiks līdzfinansēta, nediskriminējot atkarībā no sporta skolas dibinātāja. Pašvaldības izveidotā sporta infrastruktūra uz vienādiem noteikumiem būs pieejama visām sporta skolām, neatkarīgi no dibinātāja statusa.
3. Pašvaldība daudz apjomīgāk, aptverošāk un ar ilglaicīgi prognozējamiem noteikumiem atbalstīs augstu sasniegumu un profesionālo sportu, ņemot vērā tā daudzkārt pasaulē izpētīto pozitīvo ietekmi uz vispārējo sabiedrības gatavību sportot, īpaši bērnu un jauniešu vidū.
4. Rīgas pašvaldība mērķtiecīgi atbalstīs tautas sporta pasākumus, ņemot vērā gan tā pozitīvo iespaidu uz vispārējo sportisko aktivitāti, gan arī šādu pasākumu pozitīvo ekonomisko pienesumu Rīgas ekonomikai.

2. Veselīgs dzīvesveids

1. Rīga izveidos sistemātisku programmu veselīga dzīvesveida popularizēšanai sabiedrībā, koncentrējoties īpaši uz bērnu fizisko aktivitāti, cīņu pret veselībai kaitīgu vielu patērišanu un iespēju visiem rīdziniekiem būt fiziski aktīviem un lietot veselīgu uzturu.
2. Pašvaldība izveidos atbalsta programmu, lai nodrošinātu plaši pieejamu publisku sporta nodarbību norisi ārpus telpām, ļaujot fiziski aktīviem būt visiem rīdziniekiem.
3. Pašvaldība turpinās investēt publisko peldvietu sakārtošanā un uzturēšanā Rīgas pilsētā, turklāt izmantos peldvietas sportiskām aktivitātēm un plašākai iedzīvotāju iesaistei.